

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Eike Brøck

ved

Veddel Simonson

2de Hefte

Bidrag
til
Lænsmanden paa Dronningborg,
Rigsraad
Eske Brocks,
Levnetsbeskrivelse.

Andet Hefte
indeholdende
hans egenhændige Dagbog
for
1613.

—❧—
Med
Bedel Simonfen.

Der staaer en Rune i Fædrenes Skield,
den Sønerne aldrig tør glemme;
og skeer det omfider ved List eller Veld,
da aabner selv Graven sit Viemme;
og da verder Mærket fra Fædreneeld
til Dødens varslende Stemme.

Odense.
Trykt, paa Forfatterens Forlag, i Dve Thomsens Officin.
1843.

Det er en gammel Klage (see f. Gr. Schlegl. Saml. 2, 2, 146), at vor Historie, i Stedet for at være en Skildring af Folkets Sæder og Nationens Kulturudvikling, tværtimod mere er behandlet som en Dagbog for dets Regenter og sammes Familieanliggender; kort sagt, mere som en Kongehistorie end som en Folkehistorie. Der ere kun to Veie til at afhjælpe dette soledige Misgreb paa, og det er nemlig enten ved den historiske Topographi, der henleder Opmærksomheden paa Landets enkelte Steder, Egne og Provindser; eller ved den genealogisk=biographiske Behandling, der henleder Opmærksomheden paa de enkelte Personer, Slægter og Stænder; og som altsaa begge fortrinligviis beskæftige sig med Landet selv og dets Beboere, samt saavel hiints, som disses gradvise Udvikling under de forskellige Regieringer. Hvad jeg for min ringe Andeel har virket for at gjøre Historien mere national i forstnævnte Henseende, er, som jeg haaber, for enhver af mine Læsere bekendt, og man behøver allensalds blot derom at eftersee mit Skrift om Nytten og Nødvendigheden af historiske Topographier. 1829. 8vo. Men at ogsaa mine Bestræbelser i sidstnævnte Henseende, og især med Hensyn til den danske Adelshistorie, have været ligesaa virksomme, turde maaffee være mindre

bekjendt; men derom ville mine haandskrevne Samlinger, endog efter min Død, bære Vidne. Dog har jeg stedse følt min egen — (især ved min fra alle Historiens haandskrevne Hjelpekilder udelukkede og dog ved min Sygelighed nødvendige Stilling end mere forøgede) — Usformuenhed til ved egen Kraft at udrette hvad jeg saa gjerne havde ønsket, og har desaaarsag ved udsatte Præmier i det mindste søgt at opmuntre dem, der vare i en gunstigere Stilling end jeg, til fortrinligviis at have dette Formaal for Øie, (man see f. Ex. mine giennem det Kongel. Vidensk. Selskab 1833, saavel for historiske Topographier, som for biographiske Genealogier udsatte Præmier; cfr. Hempels Avis 1833 Nr. 84). Da imidlertid ogsaa dette Forsøg saa godt som blev frugtesløst, har jeg i de sidste Par Aar begyndt at udgive mine egne Samlinger, og saaledes, — for blot at omtale den biographiske Deel af samme, — ogsaa i forrige Aar begyndt at udgive Rigsraaden Gffe Brock's egenhændige Dagbøger. Man er i Almindelighed enig om, at Autobiographien af alle Biographier bærer den fortrinligste Priis; men hvad er dog i Grunden selv den udførligste Autobiographie — (dens sædvanligviis mindre Paalidelighed endogsaa aldeles fraregnet) — imod en Aar for Aar fortsat og ikke til Offentliggjørelse bestemt Dagbog? thi denne kaster, — forudsat at Manden forresten beklædede nogen væsentlig Post i Staten, — ikke blot Lys paa ham og hans nærmeste Omgivning, men ogsaa paa hans hele øvrige Samtid, og det derhos i den meest udførlige Detaille. Og jeg troer derfor heller ikke andet, end at, naar man blot kan overse, at det er mig eller en Landsbyemand, der har udgivet disse Dagbøger (hvorved de mueligviis

ere komne til at sævne en og anden oplysende Anmærkning, hvormed de, hvis jeg havde opholdt mig i Hovedstaden, saa let kunde have været udstyrede), vil man vistnok ogsaa erkiende, at Giennemlæsningen af disse trende Dagbøger giver os et langt klarere Begreb om, hvorledes Herremandslivet, og det ikke blot i de simple Adelsmænds og de Kongelige Lænsmands, men selv i Rigsraadernes Huse¹⁾, for 200 Aar siden var beskaffen, end selv den lærdeste Afhandling vilde kunne giøre det. Og var der derhos Muelighed i, at disse 3 Dagbøger endnu ved flere kunde suppleres, eller at den Kilde, hvorfra disse enkelte Bækkeløb ere udsprungne, engang maatte kunne opdages og derhos endnu ikke aldeles var udtorret, da vilde vist de Fleste med mig erkiende, at den danske Adelshistorie, — hvad Begyndelsen af det 17de Aarhundrede er angaaende, — ved samme havde vundet en langt over Forventning tydelig Anskuelse, og en i høi Grad ønskelig, klar og oplivende og derhos sandru Belysning; og at frembringe denne i de forskjellige enkelte Dele af vor Nationalhistorie, er dog i Grunden det, hvorpaa Historie-

---

1) Schlegel lægger l. e. en særdeles Vægt paa Rigsraadernes Biographier fremfor alle andre Adelsmands; men dette kan dog egentlig blot gielde i det Tilfælde, hvor deres Biograph mindre betragter dem som Adelsmand i Almindelighed end som Rigsraader i Særdeleshed og mere tager Hensyn til deres Forretninger og Begivenheder som Rigsraader end som blotte Adelsmand, kort sagt, ved deres Levnetsbeskrivelse mere søger at levere Bidrag til Rigsraadets end til dets enkelte Medlemmers Historie. En Anskuelse, jeg ogsaa i mine Bidrag til G. Brocks Levnet i det mindste har søgt at antyde; thi mere end den blotte Antydning deraf tillod mine Kilders Utilstrækkelighed mig ingenlunde.

grandfærens Møie fortrinligviis burde anvendes. Forresten er det langt fra at jeg vil tilegne mig nogen Fortieneste af at have udgivet disse Dagbøger; det fortienstlige i sammes Publication maae ene tilskrives de Mænd, hvis Interesse for Nationalhistorien har foranlediget dem til at anbetroe mig samme, og jeg staaer i Grunden saavel dem, som det videnskabelige Publicum til Ansvar for, hvis de ikke faldt i gode Hænder.

I det jeg imidlertid herved meddeler den 3die af Gfste Brocks Dagbøger, som angaaer Aaret 1613, og som Hr. Forpagter Schwensen paa Hobbet ved Trolleborg har havt den Godhed, i Anledning af de først udgivne Dagbøgers Giennemlæsning, at tilstille mig, har jeg anseet det for det rigtigste, som Indledning til samme, at forudstikke Slutningen af Dagbogen 1612, nemlig fra det Sted af hvor jeg i G. Brock 1, p. 105 ophorte at meddele samme; en Udsørlighed jeg finder nødvendig, fordi den indeholder Begyndelsen af Fredsforhandlingerne i Rnærorod, som nærværende Almanak umiddelbart fortsætter og omsider fuldender, og denne saaledes ved hiins Meddelelse vil vinde saavel i Tydelighed, som i Interesse. Og hedder det da saaledes i bemeldte tidligere og i G. Brock 1, p. 81 sq. paa Slutningen nær meddelte Almanak, som følger:

1612.

D. 16. Nov. drog jeg fra Dronningborg och til Lyngbygardt; och til Mars om Aftenen.

D. 17. — blæste det offuermodige, sa jeg aff den Marsag begaff mig offuer Lans till Horsens om Aftenen.

D. 18. — til Medelfar; la da først til Borge-
mester Hans Bangs.

D. 19. — till Nyborgh.

D. 20. — offuer till Korsør; till Slagelse om
Aftenen.

D. 21. — till Roskilde och til Midag bette (o:
bedede) i Ringstedt.

D. 22. — till Kioffenhaffn.

D. 25. — droge Chansleren Christian Friis,
Manderup Parsberg, Axel Brhae og jeg fra Kioffuen-
haffn til Helsingør op pa dett Mode ved Rnerødt.
Den allermechtigste Gud giffue der till en god Løcke
och en god Ende. Amen.

D. 26. — kome vi till Engelholm om Aftenen.

D. 27. — till Lholm.

D. 28. — till Rnerødt. S. D. afferdigitt vi
Jørgenn Benstermandt medt en Thrometer medt muntt-
lige Verff till de Suenfke Comisarier, at de anden
Dagen vedt 11 slett ville møde og vedt Grensen; och
imidtleritid handt var bortte bekom vi de Suenfks
Skriffuelse medt en Thrometer, hvor vdi tilkiendegaffs,
dett (o: at) Niels Bielcke, Friher, och Henrich Horn
allerede didt ankomue vare och same Aften vist for-
ventte(de) de andre deris Medbrødre och begierte att
vide, nar vi ville møde. Och skreff vi denom til igen,
att effter voris forrige Tilbyudelse ville vi nest Gudh
Hielp møde vidt Grensen vedt 11 Slett. Mens der
Jørgen Benstermandt kom tilbage igen, begierde de
Suenfke icke att møde for halff Gang 12.

D. 29. — drog vi aff til Grensen och kome der
vedt 12 slett och vare de Suenfke nogit for komen.

Och effter vi haffde foet (o: faaet eller givet) huerandre Hender begyndtte den Suenfke Chanseler ftrar Ordit, fom dog icke burdt (o: burde at være), och voris Chanseler da igen suarede. Derefter begierede vi den Fuldmagt, fom denom aff deris Konge, diligift aff Herzog Johan och Stenderne giffuitt vare medt oß att tractere. Mens dog (de) ingen haffde uden Herzog Gustavs allene. Och effter att vi besueritt oß der offuer bode for Herzog Gustaff icke var hans myndige Nar; icke heller var kronitt; tillmedt Kong Karl haffde disputeritt huis Kong Sigismundis och Kong Johan medt voris Koninger havde engang beuilget och affkeiditt, besvøgtit (vi) fligt och i Fremtiden fke kunde, Sa haffue de endelige berett, att deris Herre var en regierindis Herre och Konge, fom handt medt adskillige Circomstanfer vilde bekræfte, fom vittlefftige var. Huilfitt vi begierede fchrifftligen vnder deris Hender, fom de loffuede anden Dagen oß fskulle tilfkillis. Came Aften ftreff vi Kongl. Mai. all den Leylighed til och huadt vi der vedt fskulle giøre och afferdigitt en aff Thage Thott Ottfens Karlle nedt medt same Breff.

D. 30. — om Aftenen fende de Suenfke oß medt en Sechretario och en Thrometer deris Erklæring om Herzog Gustaffs Mindighedt vden vidre Fuldmagter att tragtere, fom och er vittlefftige vnder deris egen Hender. De Suenfke Comissarier deris Raffn er: Axel Orenskiern, Niels Vielcke, Gustaff Stenbuk och Henrich Horn. Och bleff same Dag inthett mere handlett. Imellem Thiisdag og Onsdag Natt (o: Natten imellem den 1. og 2. December) bekomme vi Skriffuelfe fra K. M. och Erklæring pa voris Skriffuelfe.

D. 2. Dec. sende vi Jørgen Benstermandt till de Suenſke, att de anden Dagen vedt X ſlet ville møde ved Grenſen.

Den 3. — møttis vi der och begierede att de ville giſſue os deris Forpligt, att huiſ her pa Grenſen forhandlit bleff i Fremtiden formedelſt Hertog Guſtaffui Minoritet icke i Fremtiden ſkulle diſputeris, hvilcitt de loffuede att ville giøre. Same Dag andvoredede vi denom voris Propoſition om det Hus Sonneborg (paa Øſel) och de 3 Kroner, ſom de antoge och loffuede medt forſte denom och ſkriftligen att erklere.

D. 5. — sende de os medt Peder Baner deris Erklering pa de tho Sager och den dude inthett. Och ſa ſkreff (de) os til om voris Keylighed var anden Dagen igen att møde.

D. 6. — møttis vi der; och efter at de formerkutte deris ſkriftlige Suar pa de tho Pungter os icke behagede, da haſſuer de mundtlig berett, att for Wilge och god Naboskaſt ville de aſſto den formentte Rett till Soneborg och diſ Tillegelſe, ſa frempt Freden bleff fordragitt. Den 2den Pungt om de 3 Kroner berette(-de de) derom icke att haſſue ſa fuldkommen vdi deris Inſtruxion och derfor haſſede afferdigit deris Vødt til deris Herre och forhøfftis med forſte att bekomme derpaa god Erklering. De leſſuerit och os en Udfaſtning om den Forſkring om Hertos (= Hertug Guſtavs) Minoritet, om den os behagede. Same Dag leſſuerit (vi) denom voris tuende Propoſitiones om den Sag medt Lapperne och den Tholdt i Suerig aff danſke Weds optagis; loffuede (de) med forſte denom ſkriftligen (ſig derom at) erklere; och ſa ſkriftligen om Soneborgh.

D. 8. — skreff de of till och medt en Sechretario sende of deris Siensuar pa de tho Pungter Kapemarken och Tholden, och denom i nogen Mader billigen erklerit; och begierede, at vi anden Dagen pa Grensen ville møde; och suartte (vi) deris Bodt dett att ville giøre. Mens for adskillige Leyligheder, siden indfaldt, skreff vi denom till, at de d. 10. vilde møde.

D. 10. — møttis vi; och leffuere(de) vi denom da voris første Proposition om Freden at thragtere, effterdi vi nu mynner (?) pa vidre Forhandling viste huerandre deris (vores?) Meninger om de 4 hoffuids Sager. Och var bene voris Iste Proposition, dett vors Herr Kalmar, Olands, Elfsborg (og) Rybsi Skans (o: Skandse) medt alle dens Herreder og Tilligelser, medt allt andett (saasom) Skiffue, Munition (ic.) som Hans Mayz haaffde erobritt, dett till euinderlige Gy att beholde; och Suencken der imodt Temyterlandt medt Munition, Skiffue och huis handt thagitt haaffuer i lige Mader beholde; och dermedt Freden forligt. Huilkitt de til Erklering optogh.

D. 13. — sende vi denom medt Peder Due voris anden Proposition om de tuende Sager Søefinderne och Norlandt och om Tholden i Suerig, voris Kiøffmendt medt besuergis.

Samme Dag bekom vi deris Erklering medt en Sechretario pa voris første Punkt om Frighandelen; och deris Begiering var, att huer Herre skulde restituert allt, huis den ene Herre den anden fratagitt haaffde; thi ellers formende (de) ingen bestandige Fredt kunde oprettis; giffuer (de) och adskillige Forurettelser for (som) de Suencke siden det Flachebeste Mode 1603 er vederfaritt. Disligiste om (at) Spenssiser och hans

Folk, for Krigen beginthid, bleff effuerfalden; och formentte, det alle Broster effter Fordragitt vedt en Opmandt skulle veritt adskildt, sa och pa Grenseren (=: Grændserne) vedt Rigens Raadt fordragitt eller adskildt och icke Krigen haffde burdt beginttis.

D. 15. — fick vi fyre (af) Raadit (=: vi 4 Rigsraader) Kongl. Maj. Skriffuelse same Dag att mode Hans May. i Loholm, som och skeide.

D. 16. — om Morgenen i Hans Mayts. Sengenamer fik vi Hans May. idermere Erklering medt den Fregchandell att thragtere. Gud allermedtigitste hielp till en god Ende! Same Dag drog K. M. thil Halmstadt och vi 4 til Kneredt.

D. 17. — afferdiget Thomis Kruse til de Suenste medt Erklering effuer deris Besueringer och derhos begerede icke andett Forslag om Freden att tragtere, thi deris Forsett var vligelig om Freden skulle besluthid Gud S. vell (?); och (de) vndtskildte denom anden Dagen icke att kunde mode os.

D. 18. — sende de os Bod medt Peder Vaner att den Engelske Gesanther och vi ville anden Dagen mode den anden Engelske, som var hos dem ved Maffn Jacop Spensser von Bromesenn.

D. 19. — mottis vi der; och haffde vi gierne det seet, dett deris Engelske haffde gangit forst effuer til voris Gesanther, mens hand formedelst de Suenstis Tilskyndelse dett icke ville. Derefter mottis vi och de Suenste pa Pladsen och gaff (vi) denom til kiende, att den Blighed pa deris Forslag och voris pa Freden att tragtere den var sa stor, att vi ingen Erklering kunde giore, mens begierede, att sa frempt de vare vdi Vilens medt os Freden att slutte, de da lidellige Midel

forflo ville; thi de begierede Husene, medt allt Suen-
 sken frataget var, igen (at skulle) restetueris. Da til
 dett sidste erklærede de dem, att dersom K. M. aff
 Suerig motte igen leffueris allt, huis hanom fratagit
 var, Huse och andett, da motte Kongl. Mai. aff
 Danmark beholde alle de Skiffue, hand bekomt haffde
 medt Thackel och Thouff. Disligst nu i Somer att
 giffue Hans Mai. thre hundrede Skippundt Kober och
 pa Terminer tho hundrede thustadt Daler; hvormedt
 vi icke nyogtis. Sa ere bege de Engelske mottets pa
 Grensen og thaldis vedt och dereffter gangit huer i
 deris Theldt. Och haffuer da Rubert thaldt medt os
 och Spenser medt de Suenste, att vi pa begge Sider
 vdi deris Neruerelse ville modis pa Plasen, som ochsa
 skede. Da haffuer Rubert giffuit os samptligen for,
 att effterdi Kongl. Mai. af Store Brytanien vgierne
 haffde fornomitt den Krigs Besen, som imellem voris
 Herrer och disse Riger begindt var, och derfor haffde
 denom vdsckickitt att forfare om Herrerne ville dett
 haffue, dett Hans Mai. och andre Herrer lagde denom
 der vdi och de vedt byllige Mydel ville lade denom
 sige. Och effterdi de formercktte, att voris Forslag
 pa begge Sider vare sa vitt fra huerandre, att dersom
 ingen Mediators kom der imellem, lod dett sig anse
 dette Mode forgeffuis ville afgoe, och derfor denom
 erbotd, att dersom vi pa begge Parter det ville begiere
 och haffue, da ville de som Kongl. Mai. aff Englandz
 Vdsckickede nogle Mydell forrestlo, som denom thecktis
 chresteligen och bylligen kunde verre Freden att for-
 drage; huortill vi begge Parter haffuer sagt Ja. Och
 formedelst Afftenen pa Handen var, er da i de Moder
 dermed beroedt. Same Thidt erklerrt de Suenste om

de thre Kroner, att Herzog Gustaffus medt Kongl. Mai. pa begge deris Liffs Thid sig Ackortt ville giore, som medt Kong Sigismundo giort var. Och medt den Theldt i Suerig begierede de till vidre Forhandling om Freden at motte pa nogen Thid bero.

D. 21. — drog Gesantherin Rubert medt nogle aff Herremendene och Rytterne att mode Spensfer vedt Grensen, som och skede. Och foreslog Rubertus dette Mydell, om R. M. aff Danmark ville affsto den Festning Kalmar, Nyssby Skanss medt allt dett Godez der omkring landfast (er). R. M. aff Danmark derimodt beholdt allt huis till Landt och Vandt vidre thagitt var; disligist den Godez i Norlandt fra Thystis Finer indtill Veranger och ellers huis R. M. aff Suerig Jempterlandt eller andett i dene Krig eroffritt fra R. M. dett igen restitueris. Mens Rubert berette(de), dett Spensfer sig Forslag icke beuilge vilde, vnder tagendis Olandt och vedt same Accordt denom skulle tilbydis. Deroffuer bleff Peder Due strax fra Grensen afferdigitt till de Suencke Comissarier, att de anden Dagen ville mode os, som de loffuede. Same Nfften var her saa hiogett Vandt i Naen, dett vi uden Fare icke vell kunde offuerkome och derfor afferdigitt Thomas Kruse til denom om Natthen och os vnder stillede; dog sende vi denom itt skrifftilige Propestitution om Festningen Kalmar medt Nyssbye och allt landfast Godez denom (at) offuerleffueris, R. M. (af Danmark) derimodt beholde dett Godez i Norlandt och allt andett, de Suencke til Landt och Vandt frathagit var; disligist Monition, Preuiandt och andet pa Kalmar sauis. Det optog de til Erklering.

Jullebag drog Cancelleren och jeg till Kongl. Maj. til Halmstedt och berette (at) der icke var Forhoffning (at) de Suenfke skulle afftrede Glösborg och der omkring (liggende Land); huad vi da vedt Freshandelen giøre skulle; da bekom vi Befalling att begiere **XX** mal hundrede **M** Daller och dett ringifte **X** mal **C M** Daller (o: 1,000,000 Daler) att affsto Norlandene och huer beholde dett de haffuer thagitt.

3die Jullebag bekom vi vedt en Sechretario de Suenfkes Schripto, huorvdi de ville affsto Norlandt och der medt giøre Fredt.

4de Jullebag afferdigitt (vi) Thomas Kruse medt voris Skriffuelse til de Suenfke, att vi icke kunde affsto Glösborg, Guldbberig och mere, om Fredt skulle giöris; thi K. M. Mening var vi skulle sto derpa dett lengste muligt var. Och begierede de anden Dagen ville mode os vedt Grensen.

Den 29. Dec. mottis vi vedt Grensen och effter vidtlefftige Samptalle och vi nochsom formerckte, dett de Suenfke icke letterligen Glösborg affsto ville, om Freden ellers skulle stadige medt god Affection giöris, da haffuer vi forslagitt ved Gesanteren Rubert och Spensfer dett vi ville afftrede Glösborg medt sine Tilgelses der imodt at giffue voris Konge thiuffoi Gange hundrede thusinde Rirdaller; voris Konge och att beholde alle Skottene pa Husene fundis och ellers erobritt er; den Suenfke och att affsto all hans Jus i Norlandene, den Ryuske savel som dett andett, och sa Jempterlandt med huis andett handt kandt i bene Feyde bekomitt (have) medt mere (som) same Thidt forgiffvitt bleff; huilkitt de Suenfke medt stor Tacksigelse optog; och till dett siste bleff besluttet, dett vi

skriftligen dett benom ville offuerlessuere och medt forste Leylighedt igen mødis.

D. 30. — droge Chanzeleren och jeg till Kongl. Maj. till Halmstedt och refererit Hans Maj. huorledis alting forlobitt var och hans Maj. var nadigst vell tilfris. Och effter Malthidt talde Hans Maj. lenge medt os vdi hans Sengekamer och sich (vi) vidre Besfalling at handle.

D. 31. — droge vi till Knerødt igen.

(Slutningen see G. Brock, 1, p. 105—6.)

1613.

(Begyndelsen som i G. Brock 1, p. 41.)

D. 1. Januar sende vi Tomis Krusse till de Suencke att møde vsß anden Dagen vedt Grensen.

D. 2. — møttis vi vedt Grensen; och effter att Gesantherne lagde dem der mögit udi, da effter vittlesftig Underhandling tilbødt de Suencke Comissarier vedt de Engelske Gesanther att gratificere voris Konge for Festningens (Glesborg ic.) Affredelse sex Gange hundrede thusinde Daller; da begierede vi serthen; ders effter tilbød de 8; sa begierde vi 14 Gang 100000 och den Disputering medt de 3 Kroner att føre (at være) en euig afftaltd Sag och den Tholdt i Suerig offuer de Danske och deris Godz skulde vere affskaffitt. Formedelst Afftenen skyltis vi da adt och anden Dagen att møde igen.

D. 4. — (thi d. 3. var en Søndag) møttis vi igen och da vedt Gesantherne bødt (de Suencke) vsß thi Gange 100000 Daller, huor om vi och bleffue forligitt; sa frempt de andre tho Sager och bleffue forligitt om de 3 Chroner och Tholden; och vi begierte til Underpandt Glesberg medt alle Tiligelser och de

tilbødte Hordalen i Vester-Ludtlandt ligende; och vi begierde, att derffom Pengen icke inden thre Aar bleffue bethaldt, da skulle Gläsborg medt alle Tilligelser effterfølge Kronen aff Danmark.

D. 6. — mottis vi igen vedt Grensen och bleff da forhandlit, att Pengen i 6 Aar skulle betallis; dett første Aar inthett och i de andre fem Aar huert Aar tho Gang 100000 Daller och derffom Betallingen til huer Thernin icke udkom da Gläsborg medt de Herresder (dertil ligge) euinderligen att følge Danmarkis Krone.

D. 8. — forseggede jeg itt Omflags (o: Pengeomsætnings, dog ere de 2 første Bogstaver ikke tydelige) Breff for Holger Rosenkrantz Jørgens Son pa 4000 Daller, 7 aff huertt hundrede (i Rente) och hans Roffn, Pengen skulde udlones, icke var (o: var ikke) indfordt. Jørgen Skiell och Otte Thodt Odhæn Medforloffuer.

D. 9. — forseggede jeg itt Giældbreff pa 1000 Daller Hoffuidtstoll och 60 Daller Rentte, som Arel Brhæ til Gluidt haffde londt Mogens Krabe; skulde betallis til 20 Iule(dag) An. 1614; Thage Thodt Odhæn Medforloffuer.

D. 10. — mottis vi och de Suenfke igen och for adskillige Aarsager skulle vi igen tallis medt Kongl. Maj.

D. 11. — droge Chanseleren och jeg til Halmstedt till Kongl. Mai. och om adskillige Leyligheder beskom videre Erklering medt de Suenfke att forhandle. ‡

D. 12. — droge vi tilbage till Knerødt.

D. 13. — mottis vi och de Suenfke vedt Grensen och offuerleuerede vi denom en Udkastning, huor-

ledis og huffnis Fris (o: Freds) Fordragit skulle for-
melde; och antog de dett at lese och siden denom
derpa erklære.

D. 14. — drog Chansleren och jeg til Laholm
til Kongl. Maj. och refererit Hans Maj. huis anden
Dagen pa Grensen forhandlit bleff; och same Nifften
til Kneredt igen.

D. 16. — sende de Suenfke Comisfarier og Er-
klæring pa voris offuerleffuerede Udkastning; och ere
vi endnu icke ner udi en Mening. Gud allermechtigste
hielp alting til en god Ende!

Same Nifften skreff vi Kongl. Mai. till udi Laholm
om de thre Pungter, som erre om den Lappede Thyttel,
om de Gottenborgs Preuilegier och Seylasen pa Riga;
derom ville de da ingen enderlig Ackortt giøre, mens
begierde att mode i Morgen igen; bleff dog optagitt
(o: opfatt) til pa Mandag.

D. 17. — bekom vi Skriffuelß fra Kongl. Mai.
att dersom vi mottis i Morgen vedt Grensen ville
hans Mai. ubekjendt mode der.

D. 18. — før vi rogte (o: rykkede) fortt, kom
Kongl. Mai. til os till Kneredt och fultis siden medt
os til Grensen; och indog hans Mai. formentte sig
att bliffue ukjendt, dog kjentte de Suenfke och 1 En-
gelsk hans Mai. strax och bleff hans Mai. vedt 4 Shi-
mer hos os och redt fa til Laholm; och bleffue vi da
næsten medt de Suenfke forligt.

D. 19. — sende vi de Suenfke en Udkastning
huorledis og huffnis den Frisfordrag skulle hude;
och de Suenfke sende os deris igen; och ingen aff os
nyegtis dermedt.

D. 20. — sende vi Henrich Lange till de Suenſke Commiſſarier medt voris enderlige Erklæring, huorledis Friſfordragit ſkulle formelde, thi vi nu icke idermere dett kunde forandre; och de da nygottis.

Same Dag døde Thomis Krusſe Chreſtoffers Son, ſom var i Kansſelie (ſfr. d. 1. Jan.).

D. 21. — mettis vi igen och blef da altingiſt klartt och en euige Fredt igjen oprettit och al Krig och Uenighedt til euig Tidt affkaffit; och leffuerede (vi) huer anden (o: hverandre eller hinanden) Friſ Notul under voris 4 Henders Forſegling. Och d. 9. Martii neſtkomindis ſal der ved Grenſen Fordragit under bege Herrers Sedreter och Rigens Adts ſamptlige Forſegling offuerleffueris.

D. 22. — bleff Thomis Krusſe begraffuit i Ruedt Kyrcke.

Same Dag droge vi derfra till Margrettethorp om Uſtenen.

D. 23. — til Hælsſingberg.

S. D. sende jeg min Dreng Erich 3 Daller til Forterring; handt var ſyg.

D. 24. — gick jeg op pa Clothett och fultis medt Kongl. Mai. i Kyrcken och ſiden til Bords; Offuer til Hælsſingor om Uſtenen.

D. 25. — til Kioffuenhaffn.

D. 30. — drog jeg til Roſkildt; forterit til Morten Beſſlings 19 Daller; bethalde.

D. 31. — drog jeg til Anderſkoff.

D. 1. Februari drog jeg tiillig udt til Korsfor och kom ſtrar udti Landt vedt Cliffshavffn och var Manderup Parsberg (til PAGESHOLM og Lænsmand i Halsborg) och Arel Brha til Gluedt (og Lænsmand paa

Dalum Kloster) medt, (altsaa begge de med ham til Freds Congressen i Kænød befuldmægtigede Rigsraader).

D. 2. — til Rudtgarbt (hvormed Axel Brahe ferhen havde været forlænet, men nu Gorstis Ulfeld) och fultis Manderup och didt (hvorimod Axel Brahe formodentlig tog hjem til sin tæved liggende Gaard (Gved).

D. 3. — til Weyle. (Paa denne Dagsreise var det altsaa hvorom det for i Almanacken hedder: Udi Medelfar, der jeg drog hjem fra Grensen, feste jeg Niels Voldeuin Skoffshyorup (i Vends Herred, Brenderup Sogn) for 150 Rigsballer; det ene hundred betaldt; det $\frac{1}{2}$ hundred, nar jeg det begierer).

D. 4. — bette (o: bedede) i Horsens och om Niffenen drog (jeg) til Rinderløf, legende vedt Rinderløff Beck (maastee Rindelevgaard i Fruering Sogn).

D. 5. — til Dronningborg; den allermechtigste Guige Gud vere loffuitt, som haffuer giffuitt os igen Fredt och Relighedt! (Da han saaledes forst d. 5. Febr. kom til Dronningborg og siden intet i sin Almanak har noteret for den 11., saa kan hans Datter Virgittes Trolovelse med Thyge Brahe neppe være holdt paa Dronningborg Onsdagen efter Kyndelmesse 1613 [som Rothe 2, p. 93 siger], men maa formodentlig forst være holdt 1614).

D. 11. — drog jeg til Estrup och strax til Heftringholm.

D. 12. — drog jeg til Indisløff och siden til Solbeckgordt og forfor (o: forfarede) Solbeckgordis Eydom och tillegende Godgis.

D. 13. — thalbe Anne Lecke och jeg om Holbeckgordt, hun vil unde mig til Rioffs, dog dett icke kom til nogen Ende; mens jeg bedt hinder for huer Id. (Hart-) Korn $\frac{1}{2}$ hundrede Rigsdaller, (hun var Landsdommer Mouritz Stygges Enke og havde allerede under 12. Dec. 1612 maattet sælge Gods for 4500 Rd. til Eske Brock, [G. Br. 1, p. 105, cfr. de næstfølgende Tillæg under p. 105 L. 21], dernæst under 21. Jan. 1613 ligeledes 13 Gaarde, 2 Boel og 2 Huse i Holbeck tilligemed Holbeckgaards Veirmelle til Niels Krabbe til Torstedlund, fordi han var gaaet i Caution for hende til Kongen for 6000 Rd. med Rente, samt til Tomfru Dorthe Gise til Torbensfeld for 500 D. med Rente, hvoraf han havde maattet betale de forstnævnte i Rentekammeret. Da nu Handelen med Eske Brock om det øvrige Gods gif overstyr, folgte hun samme d. 25. Marts d. N. til Alberth Scheel paa Fusinge. Hausens Rid. B. p. 52—53).

E. D. drog (jeg) til Estrup och siden til Drenningberg om Aftenen.

D. 14. — kom Eske Bylde (til Ellinge) hidt fra Mars.

D. 15. — kom Mogens Gys (til Vollerup eller Sundersløsholm) hidt. +

D. 16. — medt dem +

D. 17. — kom och Jesper Gys og Falck Gys (til Skiersee) hidt til Byen. +

Och hafde Mogens Gys och Lauris Ebbesen (til Bistrup eller Saltøe og som synes at have været en Udjon) forhandlit i Mars, dett (o: at) Eske Bylde skulle betalle al Gielden efter S. Hylvig Gys (hans Sustrue) och der imodt skulle handt til Gydom beholde

Vollerup gardt och Godtz i Skonne och alle Esfore til; och hans Liffsthidt ochsa beholde Asdall gardt och Godtz, och dett efter hans Dødt come til Falck Gye igen. +

D. 18. — medt dem +.

S. D. feste jeg Rasmus Mickelsen den Gørdt i Thrygge, hans Fader fradøde; skal giffue 16 Rirdaller til Indfestning; de 8 betaldt. De 8 betallis S. Worthens Dag. Er betaldt G. B. c. S.

D. 19. — drog de (Fremmede) bortt.

D. 5. Martii andtvorede jeg Arel (Skriver) 60 Rirdaller til att betalle Dren aff medt.

D. 10. — Ieffueritt (jeg) Arel Skriffuer itt hundrede Rirdaller vedt Karen Nielsdatter (Husholdersken?) til att kioffue Dren och betalle dem medt.

D. 11. — kioffte (jeg) en Ed. salthett Koloff for 10 slette M $\mathcal{L}$; Ieffueritt Soffren Jenssen i Randers Pungen strax.

D. 12. — Ieffueritt (jeg) Karen Nielsdatter (til) Espen i Grindestrup gørdt 55 Rirdaller, som var for 10 Dren, Fogden nu om Mickaeli hanom affkiofft haffde; och vare aff mine Penge, Chrestensse haffde Ieffuerit hinder.

D. 19. — kioffte jeg 4 Vol Sylt her pa Thoritt for 28 $\mathcal{B}$, som jeg sielff strax Ieffuerit Niels Kiellersuendt.

D. 20. — kioffte jeg 1000 Flønder for 10 slette M $\mathcal{L}$ och sic jeg Soffren Jenssen Byfogitt same 10 $\mathcal{L}$.

S. D. kom Rasmus Jenssen hidt til Dronningborg, som skall vere Laffue Brocks Præceptor; denn allermedtigitte Gud giffue till gode Løcke! cfr. 26. Juni.

D. 22. — Ieffuerit Charen Nielsdatter efter min Befaling Arel Chrestenssen 45 Rirdaller att betalle

Dren medt, som Chrestensse tilforen haffde soett (saact (o: leveret) hinder.

D. 22. — (altsaa s. D.) drog jeg och Chrestensse medt Esse Bylde och Børnen till Estrup.

D. 23. — til Rosenhholm og aag (o: agede jeg) da først offuer den nye Vase (o: Dæmning) offuer till Øster-Ulling.

Same Dag bleff S. Fru Dorethe Lange, Jorgen Rossefrantzis (Enke af Rosenholm) begraffuit i Hornslett Kircke och thalde jeg offuer graffuen.

D. 24. — drog jeg till Droningsborg och var dett den Dag de tho Vonderheste bleff løbst i Hornning och løb udt imodt som vi holdt; och sprant same Heste imellem Hestene och Karmen, som Jotte och Verette (hans Døttre) og (o: agede) pa, sa Karmen gick offuerende och en stor Partt deraff sender; dog hialp den allermæchtigste Gud dett (o: at) Børnen inthet bleff att skade och stoede de en megitt stor Fare.

D. 26. — kom hidt fra Estrup aff Verdhens Smor 1 Ed. och 1 Fd. effter min Duitans; 3 Å till Underuegtt.

S. D. feste jeg Morten Thomesen halff Nyholm i (Vens?) søsel; skal giffue mig deraff thredsfindtiuffue Rirdaller och tho gode Staløren; halve Pøngen idis till Pindsdag och den anden $\frac{1}{2}$ Part och Drenen til S. Mickelsdag. Och skreff jeg Symen Thomesen til dett handt skulle tage Bisen och Loffuen aff hanom. Der pa haffuer handt itt mig tho Dren och XX Rirdaller effter min Duitans.

S. D. feste jeg Sponis (eller Sparris) gardt bort i Thebstrup for 40 Rirdaller och tho Dren;

betallis til Michelsdag. Mogens Chrestoffersen Forloffuer.

D. 26. — (o: S. D.) kom Eske Krausse (til Tjbjerggaard) hidt. +

D. 27. — drog handt bortt til Arø (o: Arø eller Arhuus).

S. L. afferdigett (jeg) Oluff Olufsen till Siel: landt medt Bressue til Ethen Brhae och Oluff Rosenspar; siden til Bemetsst; och andtvorede jeg hanom fem flette Daller til Fortering.

S. L. haffuer jeg festt Rasmus Andersen det Vellig i Indisløff, som Manden asdode och Enken skal beholde huslyo i Husett; och haffuer (han) loffuitt til S. Michelsdag tho gode Dren; Jens Gamel i Holbeck Forloffuer.

S. L. feste Anders Andersen dett andet (Bosig) som Rasmus (den foregaaende) aflotte, for 4 Daller (som) ochsa til S. Michelsdag betallis. Jens Gamel Forloffuer.

S. L. afftingit Peder i Fullstedt for den Quind: folk, handt belo; derfor Dren 3. G. V. e. S.

D. 1. April kom Claus Daa (til Rafstrup, cfr. 25. April) hidt och drog effter Maltidt bortt.

D. 2. — drog Peder Knap aff Gryndo (o: Greenae) bortt och haffde da vedt thre Uger veritt her att forhøre Nels Regneskaff, Peders pa Estrup, Niels pa Hoffringholm og Niels Jenssens pa Bemetsst. Och gaff jeg hanom XX Rirdaller, der handt bortt drugh aff mine egne Penge.

D. 7. — eller 4de Paaskebadag feste jeg Jens Rasmussen den Gardt i Omestrup, Jens Michelsen asdode, for 40 Rirdaller; $\frac{1}{2}$ Part itte handt mig strax; den anden

$\frac{1}{2}$ skal idis til S. Mickelsdag. Niels Udgen ibid. Forloffuer. G. B. e. S.

S. D. gaff jeg Hans Skott sin Affskidt; och beloff hans Lon fra dett handt kom hidt til denne Dag 23 $\frac{1}{2}$ Rirdaller, huilke jeg da strar aff mine egen Penge sende hanom medt Arel Skriffuer. G. B. e. S.

S. D. haffuer jeg och giffuit tho Staldreng, som begge hedder Peder, deris Lon och Affskidt, den ene 9 Daller 1 $\frac{1}{4}$, den anden 6 Daller, aff mine egne Penge.

S. D. gaff jeg lille Niels hans Affskidt och 1 Daller.

S. D. kom och Anders Nielsen och Morthen Smedt bordt. Noch kom der tho Staldreng bordt: Niels Nielsen och Anders.

S. S. haffuer Pouel Nielsen i Randers bekomitt itt hundred Rirdaller aff Albredt Skiel, som Fru Ane Lycke til Holbeckgardt var mig pligtig och jeg haffde Solff i Pantt for; det Solff haffuer Anne Locke igen bekomitt; och beholdt Pouel Nielsens Pungen; som var dett hundred Daller, som siden skal come udi voris Regnskaff igen mig til Beste.

D. 9. — anamit aff Soffren Bang i Kiergardt 20 Daller aff hans Stesmol (o: Stedsmaal eller Fæste) effter min Quitans derfor; (endvidere) anamedt 24 Daller, som nu til Poste skulle haffue veritt idt.

D. 10. — lod jeg leffuere Arel Chrestensens Skriffuer sotten Ed. falthett Grapei och syuff Ed. falthett Syldt, nu Ar gammel, som bleffue tagit udt aff min egen Kieller och jeg sielff betaldt haffuer, som handt pa R. May. och mine Vegne skal udsætte (eller udføre) och giøre mig Regnskaff for; den ene Ed. af

den Graßey var 1 Td. Thorst, sa dett dog var 17 Td. G. B. e. S.

D. 14. — Ieffuerit ieg Soffren Jenssen Vysfogit 8 flette Daller ringer 4 ß. till 4 Td. tydst Du, ieg bekom i disse Dage af nogen Samsinger.

D. 16. — sende ieg Hr. Peder Hospitalsforstander medt Axel Chrestenssen 5 Rirdal. i Stedet for tho unge Plossstude, ieg bekom aff (Navnet udeladt) som kom i Hospitalet; derforuden skulle handt giffue medt sig indt (altsaa maatte de kiobe sig ind i Hospitalerne, ligesom fordem i Klosterne) 16 Daller som Hr. Peder pa Hospitals Vegue skulle haffue. De 2 Stude kom til Estrup.

E. D. tog Peder Knudsen i Langskoff vedt Sandemendts Gdt och Thouff; loffuidt mig for Sandemendts bressuit hanom att forskaffe aff Gangeliet tho gode Dren til S. Michelsdagh. Haffuer bekomit Bressuitt.

D. 18. — droge ieg och Chrestensse pa Veyen til S. Karen (Gyldenstiern) Holgers (den 1576 afdøde Holger Rosencranz til Bollers Enkes) Begravfuelle och (kom) till Haffuerballegardt om Aftenen. 8 Heste.

D. 19. — droge vi til Horsens.

D. 20. — bleff S. Karen begravfuit udi Herssens Kyrcke och var en stor Forsamling. Thalde Manderup Parsberg offuer Graffuen. Forterit i Horsen 6 flette Daller 1 $\frac{1}{2}$ 4 ß.

D. 21. — (til) Haffuerballegardt.

D. 22. — til Dronningborg.

D. 23. — betalde ieg Jens Skifter i Biffvill, som hans Postru anamit, 42 Rirdaller, som var for 6 Dren, handt haffde stalditt pa och ieg solde dem till en Kieffmandt aff Horsens.

S. D. leffuerit jeg Niels Søffrensen i Nielstrupgardt 8 flette Daller for 1 Ore, jeg bekom aff Lauris Westergordt. Thill Jens Lyndegardt i Ørstedt 13 Rirdaller for thre Øren.

S. D. feste(=de jeg) Niels Jenssen i Veg den Gardt i Indisloff, Peder Hogenssen fradode, och skal haffue Gncken igen; skal giffue til Indfestning 60 Rixdal. och en Ore (som) betallis til S. Mickelsdag forstkominidis. Jens Veg i Thoslof Forloffuer; och beholder (han) Garden til S. Mickelsdag forstkominidis for dett gamel Vondeskylt och siden skulle settis for Skylt och Landgildt. Betaldt. G. B. e. S.

S. D. thog Lauris Polsen i Stubdrup vedt Sandemendz Edt och Thuoff; leffuidt for Sandemendz Bressuit, som jeg hanom skal forskaffe tho gode Øren til S. Mickelsdag. Bressuit hanom leffuerit.

S. D. sende Peder Laasen Borgemester mig itt hundret Rirdall. medt Niels Søffrensen i Nielstrupgardt udi Betalling for min Øren.

D. 23. — kom Jørgen Stiell (til Søstrup, nuværende Skeel) hidt och thalde da først sielff medt mig om min Dather Jette; den allermæchtigste Gud lade altingst ske udi en locksalige Stundt och alting ma ga lockeligen och vel til!

D. 24. — thalde handt medt Chrestensse och Jette sielff først derom.

S. D. beuilgit jeg, att min Fogit morre aname Lauris Eldrups Godz, som til Krogmanden (= Kroe=manden) i Veileby uloffligen var indkomet ved hans egen och hans Hustrues Edt, hvor megitt det var, och for hans Forselsse (= Forsælse) giffue mig 1 god

Dre till S. Mickelsdag; Hr. Peder i Biffuill och Peder Bang i Thyegstrup Forloffuere.

S. D. effter Gyler Meyers og Soffren Jendsens Underhandling beuilget jeg en Hollender en lyden sortt Hest, som var Berette Brocks, for 12 Rxdaller och haffue de loffuit mig for Hollenderen dett handt nu i dette Somer skal come igen och betalle same 12 Daller enthen medt Pungen eller andre gode Vare och de derfor ville vere godt och Forloffuer for. G. B. e. S.

D. 25. — thyllig drog handt (neml. Jorgen Skeel) bortt. (Og er det derhos en Mærkelighed, at uagtet han næste Aar havde Bryllup med Jytte Brock, omtales dog Jaordet eller Trolovelsen hverken her eller anden Steds i nærværende Aars Almanak, saa at man altsaa maatte formode, at det først er bleven holdt det s. A. som Brylluppet stod, hvilket undertiden, dog kun yderst selden, var Tilfældet; imidlertid hedder det dog i Tillægene til p. 105 L. 27, at hun blev ham tilstagt i August d. A. og altsaa friede han i April, holdt Trolovelse i August og havde Bryllup i næste Aars September.)

D. 25. — (altsaa S. D.) kom Salig Anne Skrams (o: Skrams, altsaa Christen Munks Enke til Giesvinggaard) Lyg hidt till Byen og redt Claus Daa (see d. 1. Mai) och jeg udt imodt Eigett.

D. 26. — bleff Eigett nedersatt i S. Northens Kyrcke.

S. D. kom Jorgen Skieel hidt igen.

D. 27. — betalde jeg Seyer(?)mageren (o: Uhrmageren) her i Byen 3 flette Daller for 3 Paar Vogensstenger.

D. 28. — drog Jorgen Skiel bortt.

D. 29. — lodt jeg først Hestene come til Høp-
perne; och sprang Jomfruen en fordt Høppe medt thre
hvide Ven och en Stiern (o: Stjorn) och den hvide
Hest sprang en gro (som) kom fra Gnsloff.

D. 1. Mai drog jeg til Viborg til Claus Dees
(til Raffustrup med Ingeborg Parsberg) och Iffuer
Lyckis (til Eskier med Sophie Parsberg) Wrolup. +

D. 2. — +

D. 3. — kioffte jeg 3 Par Stenger och gaff der-
for $1\frac{1}{2}$ flette Daller.

D. 4. — drog jeg til Droningsborg; forterit i
Viborg for Vin och allt ser Daller $1\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$, som jeg
strax affbethalde.

Same Dag gjorde jeg Fortingning med en Ene-
cker i Viborg om Lefftene pa dett nye Hus (for-
modentlig paa gl. Estrup, see d. 10. Dec.), att legge
och skal giffue hanom 2 flette $\frac{1}{2}$ pa hans egen Kost
for huer Thid at legge, och fick jeg hanom 2 eller
3 Daller pa Handen; och liger der (nemlig paa Ste-
det selv) 11 Thylther aff mine Dieller (o: Fiælle) och
skal herfra forskickis flere Dieller.

E. I. kioffte jeg i Viborg Dorette Krabbis Anpart
udi Eskiernegordt och Gods (cfr. G. Br. 1, p. 76)
for 1500 Daller; betallis hinder til Snaesting i
Viborig.

D. 5. — beuilgit jeg Niels Rampisen i Indis-
sloff den ene Gardt i Ib. (formodentlig ibidem), som
handt icke tilforen haffde fest for 2 gode Dren och skal
giffue Landgildt aff same Gardt. Dren idis til E.
Michelsdag. Hr. Rasmus (o: Præsten) i Faring For-
loffuer. Den Gardt, handt iboer, beholder handt hin-

dis (formodentl. Enkens) Liffsthidt for det gamel Lands-
gilde.

D. 9. — drog jeg till Estrup.

D. 10. — lodt jeg soe (s: saae) Byg vedt Estrup
alt huis i Mar kunde soes och bleff soedt ope i Marcken
nest Faring (s: Fausing) och Lyubtuadt (s: lille Tved?)
I i det store Faldt, som medt den ene Ende vender
pa Beyen, den anden pa Lidtvadt Marck, pa den ene
Side (stoder) pa Grofften (og med) den anden stoder
pa de Brysters Jordt, vedt XX Ed. Byg; och i det
Faldt Jordt imellem Hestehaffuen och Lunden, som
de faa Threr sta udi och den Almue? (eller Almin
s: Fælled) udi er, vedt X Ed. Byg. Sma Byg
XXX Ed.

E. D. feste Peder Nielsens Son den 3die Part
aff den Gardt i Amelhede, handt iboer, fer 20 Rir-
daller; betallis til S. Mickelsdag. Peder Nielsen
Forleffuer.

Same Dag kom Chrestensse til Estrup och droge
vi same Nfften til Hoffringholm.

D. 11. — redt jeg omkring i store Syorup (og
i Orstedt och siden udi min Anpart udi Bogstrupholm
och Botterupholdt; och er (det) en skion Stoff.

D. 12. — gjorde jeg Fortingning medt de graffuer
(s: Graver) i Nyom (maaskee Nygaarde i Morager
S.) om nogen Flettgroffter (s: Grofter, som aflede
Flæden eller det oversvømmende Vand) att kaste i
Gresvæg och em dett Rier vedt Hoffringbro effter
voris Fortignings Indholdt; och fick jeg denom da
strax 7 Rirdaller pa Handen.

S. Dag leffuert (jeg) Jacop Steenhugger ic. pa
Arbeydt thre Rirdaller.

D. 12. — (altsaa s. D.) til Droningsborg.

E. D. feste jeg Jens Jenssen i Dramelstrup dett Vollig i Veyleby, som Anders Eldrup fraromptte, for 16 Rirdaller; betallis til E. Mickelsdagh.

D. 18. — andtvorede jeg Oluff Olfsen 14 flette Daller til Fortering medt Heste och Folk offuer till Sicclandt.

D. 19. — droge jeg och Chrestensse medt Vornen till Kalle (som haus tilkommende Svigerson Jor-gen Skeel havde i Forlæning) pa Reysen till Sicclandt. Gud allermæchtigste giffue til gode Loocke!

D. 20. — der (neml. paa Kalle.)

D. 21. — droge vi udt til Helnæs och kome strax udt til Kallingborg om Aftenen. Alt huis i Kallingborg bleff forterit til Heste eller andett, betalde jeg sielff. Gaff jeg de Samsinger 6 flette Daller, der forde mig offuer, och Voshmanden 1 $\mathcal{L}$; och betalde Oluff den Ferge, der forde Hestene fra Mars.

D. 22. — droge vi till Ringsstedt.

D. 23. — effter Predicken till Bemetoftte om Aftenen; Gud allermæchtigste vere loffuit, som mig vell haffuer fremsendt.

D. 25. — afftingitt Niels Schriffuer i Strandhoffvidt pa Niels Fransens Regne i Haffuenloff, der var Ladegardsfogit her pa Bemetoftt for den Quinde handt her, der de begge vare i min Thieniste, belo; derfor (skal han) giffue til E. Mickelsdag (Antallet staaer der ikke) gode Dren. Forbemellte Niels Schriffuer Forloffuer.

D. 28. — droge jeg, Chrestensse och Vornen till Valloe.

D. 29. — fultis vi (med Oluf Rosenspar paa Valloe) till Kioffuenhaffn; den allermechtigste Gud forhieldt altning til en god Ende!

D. 31. — begintis Herredagen och bleff Sager forherdt.

D. 1. Juni bekom jeg $\frac{1}{2}$ Ane Vin, som Morten Beshling sende mig aff den handt mig pligtig er.

D. 2. — kioffte (jeg) 1 Ed. Lybskoll for X slette $\text{M}\frac{1}{2}$; strax betaldt. Jorgen Stolsfen fick jeg Pungen och handt beholdt dem och matte (jeg) siden pa Ny betalle Dllit igen.

D. 11. — gick Dom offuer 2 aff de Döfels Herremendt, for de udi denne Krig pa Arsborg (o: Arnsborg) icke forholdt dem ærligenn, och bleffue domppt ærloß och miste Liffuitt (cfr. G. Br. 1, p. 106).

D. 12. — kioffte jeg tho Hatte, den ene til mig for 3 Rirdaller, den anden til Jorgen for 2 Daller af Döferim; strax betaldt vedt Gricf.

S. D. kioffte jeg en Lest Syldt aff (en Mand, som ikke nævnes) i Randers och gaff hanom for Ed. 2 slette $\frac{1}{2}$; de 6 Ed. , som kom til Bemetoßft, betalde jeg; de 6 Ed. som kom till Allerup, betalde Fogden Niels sielff.

S. E. udi Kioffuenhaffn kioffte jeg aff (min Svoger) Melchior Ulfstand (til Kiergaardsholm i Jylland) thre Garde i Nagerup, 1 Ed. i Bonckesaldt, 1 Ed. i Hiery och itt Feste udi Karstrup for nytten hundrede R.daller, som jeg til S. Mortens Dag skal betalle i Kioffuenhaffn.

D. 15. — haffde alle Sager Ende.

D. 16., 17. och 18. — vare dog Rabitt forsamlitt om adskillige Eycligheder att radflo.

D. 21. — droge Raddit alle til Frederixborg som R. M. nadigst haaffde beffaldt att vere hans Giest, uden Jorgen Friis.

D. 22. — var Anne Samers Vrolup medt Jacop Mickelsen.

D. 25. — droge vi till Kioffuenhaffn och bleffue effuermodige vel pa Frederixborig thragteritt.

D. 26. — udi Kioffuenhaffn fik Raffve Brecks Præceptor Rasmus Jensen (see d. 20. Marts) sin Affskaidt och gaff jeg hanom 16 Rirdaller foruden (det ovrige er afrevet; men da han først kom i Tienesten d. 20. Mars, maae der formodentlig have været neget i Bei, hvorfor han kom derfra i Utide.)

D. 27. — kom Kongl. Mai. hidt til Byen.

D. 28. — gick Dem effuer Markor Lundt for hans egen Hofstru handt ihieslo och lod hinder i sitt Brogers begraffue. Och fik Raddit da deris Affskaidt att drage (hiem).

E. D. (var jeg) Breydis (o: Breide Rankaus) Giest. +

D. 29. — var Breyde R. Balthesfor von Anfeldt (och) Eske Bylde min Giest. +

D. 29. — (altsaa s. D.) kom Philip Skreder.

D. 2. Juli afferdige(de jeg) Oluff Oluffsen, Kocken, och flere fra Kioffuenhavu til Judtlandt; fik jeg Oluff X R. Daller til Fortering.

D. 3. — kioffte Chrestensse aff Karen Friis itt liditt Jesu Raffn medt 49 Demanter och en liden Krone effuen pa for itt hundrede och thresindstiuffue Rirdaller; dett hundrede sende jeg Karen Friis medt Thrud; (o: hendes Mand Truid Christensen, Hof. Nd. 1, p. 12, T. 4; dog var der ogsaa en Karen Friis

der havde Truid Bryffe, *ibid.* Tab. 2), Herremandt (o: Junker eller Bøbner, som) kaldis Spektiberrig; de 60 er (jeg) hinder skildig.

Same Dag gaff jeg Doctor Christian for handt nogle Gange besøgte Chrestensse och Cassue Brock derfor 4 Rosenobelers.

D. 3. — (altsaa s. D.) andtvorede Chrestensse Werner von Klessuen, (som) hun fik dett Lerritt aff, 50 Rixdaller po Regnskaff (och) Jacob Skreders Quinde, som bynder de Perlehuffuer, X R.daller.

D. 3. — (altsaa s. D.) droge jeg och Chrestensse fra Kiøffuenhaffn til Kiøge. Gud allermæchtigste vere loffuit, som os fra Ulocke haffuer beuarit. (Da Sonnen, Lave Brock, saaledes ikke er med paa Tilbagereisen, maae han formodes at være bleven tilbage i Kiøbenhavn, for der ved Universitetet at studere.)

D. 4. — til Vallo Kyrcke; hørde der Predickten; til Vallo til Olluff (Rosensparre, som da eiede Vester-Valloe); derfra

D. 6. — til Bemetoffte.

D. 18. — afferdiggit Jens Koch och Skrederen pa Beyen fra Bemetoffte til Kallingborg och fik jeg hanom til Therrepeng 5 R.daller.

Same Dag forarit jeg Jens Kiellersuendt pa Bemetofft medt thre R.daller for handt skulle vere flyttig pa Gauffns (o: paa vert Gavn).

D. 18. — (altsaa s. D.) drog jeg medt Chrestensse och Vornen aff till Judtlandt; (nemlig) til Als-sendrup; Gud hielp til en god Løcke!

D. 19. — til Korsfor. D. 19de droge vi til Korsfor och formedelst Modbor fortoffuede vi der.

D. 23. — seylede vi offuer til Nyborig i tho Thimer och same Dag droge vi till Vogtuedt till Fru Glæse (Lindenov) Abbsfelons (Sives Enke).

D. 25. — drog jeg till Rudgardt.

D. 26. — till Weylle.

D. 27. — till Haffnerballegordt.

D. 28. — till Droningborg; den allermæchtigste Gud vere loffuitt, som os alle fra Ulocke beuaritt haffuer!

Same Dag kioffte jeg i Arß (o: Narhuus) itt M (o: Tustind) thore Quilling for $5\frac{1}{2}$ flette Daller; tho Borer (o: $\frac{1}{2}$ Snees) ther Thorst och nogle Nocker (o: et Slags Fisk, som ogsaa kaldes Skadder. Atl. 5, p. 1020).

D. 2. August drog jeg til Viborg udi den Kongl. M. Befalling om Niels Koeses (formodentlig til Stovringgaard) Geds Forloffueren imellem at skiffis (o: om at dele Niels Kaases Geds mellem ham og hans Forlover).

Same Dag var jeg, Knudt Brhae och Jorgen Skiel pa Dombuset; och motte Niels Koes och hans Forloffuer der.

D. 3. — mottis vi pa Dombuset igen och efter (som) Niels Koes icke haffde alle Quitanger tilstede, bleff det optagit (o: opsat) til pa Fredag 12 Slett.

Same Dag drog Jorgen Skiel och jeg till Droningborg.

Imellem d. 4. og 5. — om Matten da bleff jeg flur ilde tilpas, først medt Kulde och siden medt Hede.

D. 6. — drog Jorgen Skiel til Viborg (efter Doctor, samt til det d. 3. s. M. aftalte Møde.)

D. 8. — kom Doctor Lucas aff Viborg til mig och gaff mig nogen Medicin. Vleff ochsa latt (∴ aare= ladt); och so (∴ laae) sa vedt Sengen meste Parten intill

D. 13. — da sadt jeg op; Gud allermechtigste vere loffuit, som haffuer hiolpitt migh; dog jeg siden faldt i Syugen (igien). Gud verre alle voris Hielper!

D. 14. — drog Doctor Lucas bortt och gaff jeg hanom X Rirdaller.

E. D. feste jeg Jens Nielsen den Gordt i Biffuill, som Laß Lauresen afflotte; til Indfestning XX Rirdaller, (af) de nye Daller¹⁾. Itte (∴ ybede) handt mig strax de 11; till Paaste forstkominde betallis (de andre). Niels Søffrensen i Nielsstrup gd. Forloffuer. G. V. e. S.

D. 17. — drog Jørgen Skiel bortt. (I den Mellemtid mellem 3. Aug. eller rettere mellem 13. og 17. Aug. maa han altsaa være bleven trolovet med Tytte Brock [see Tillæg til p. 106 L. 27], men besynderligt, at det ikke med et Ord her i Almanaken omtales.)

D. 19. — andtvorede jeg Axel Striffuer 53 flette Daller, som handt skulle leffuere Jacop Møller aff Harling (Harlem) for adskillige Urter (∴ Kryderie) Peber, Ingefær, Suesker, Musiner, Correnter, Sucker, och Anis och blo Amedom (∴ blaae Stivelse). G. V. e. S.

Same Dag kom Peder Jegger hidt och ville i min Thieniste.

¹⁾ See Chr. den Fjerdes Ferordn af 3. April 1610.

D. 24. — koeffte jeg her vedt Randers Bro tho thusinde thor Huilling for 11 slette Daller, tho Rorer (Vorde er $\frac{1}{2}$ Snees efter Mr. Verntsen) Rockler for 1 Daller. (Derpaa maa han være bleven syg igien, thi)

D. 26. — kom Doctor Maties hidt.

D. 27. — bekom jeg Kongl. Mai. Bress om den Reysse uden Landts (formodentlig Modet i Heiligenstädt. Schl. Chr. 4de 2, p. 9) d. 27. Sept. at mode i Kolling.

Same Dag skreff jeg Stadtholderen til, deit (o: att) handt ville undskille mig hos Hans Mai. for medelst myn Sygdom.

D. 28. — thog jeg, Chrestensse och Margrette Brock Medicin aff Doctor Maties.

D. 1. September andtvorede jeg Soffren Jenssen i Randers for tho Thonder Rostock Dll (for den ene) 9 $\frac{1}{2}$, for den anden 8 slette M $\frac{1}{2}$; noch for en Id. Wismer Dll, jeg nu bekom, 7 $\frac{1}{2}$ och for tho Id. Somel 4 slette Daller, (samt) for 6 Rober Hanner 3 $\frac{1}{2}$. G. B. e. S.

D. 2. — drog Doctor Mathies bort; gaff hanom 4 Rosenobelers.

D. 3. — kom Albrett Skiel og (hans Hustru) Berette (Friis) hidt; effter Moltitt bordt. 2 Heste.

Same Dag drog Chrestensse aff til S. Karl Brystis Eigs Nedersettelse til Urs (hvor han hidtil havde været Lænsmand). 5 Heste.

D. 5. — kom Chrestensse hiem.

D. 6. — betalde jeg Reinholdt Skouff 15 $\frac{1}{2}$ 2 β for en Guldkede handt gjorde til Chrestensse.

D. 7. — betalde Kortt Salmager 6 $\frac{1}{2}$ slette M $\frac{1}{2}$ for 9 gammel Grymer handt ferdett och 1 nye Grime til Laffue Brocks Hest.

Same Dag andtvorede jeg Chresten Nielsen, der drog till Kiøffuenhaffn medt den Nr Smør (formodentl. Nst Smør 2: Tonde Smør ¹⁾) och andett, thre Rirdaller.

D. 14. — bleff Tette Brock nogitt ilde til Pas; Gud vere hindis Hielp!

D. 14. — (altsaa s. D.) antog jeg (Fornavnet er udeladt) Fysker til Slog Boden; loffuitt hanom Mars Lon 7 Daller (och) itt Par Stoffle.

D. 15. — Ieffuerritt Fyskeren til Slog Boden 6 $\frac{1}{2}$ 5 β til tho Skonne-garn, handt skulle strar sette i Boden. Noch 6 β til Thuende (2: Tvinde) til att sette Garnen i medt.

D. 16. — sende (jeg) till Hoffriugholm 1 Ed. Homel, jeg sielff betalde; ochsa 1 Skp. sino Saldt for 24 β och 40 Dal. Bøge (Dalbøge eller Dalbuge 2: Spinebuge eller Schmeerbäuche) aff Kongl. Mai. Kieller.

D. 16. — (altsaa s. D.) bethalde jeg Otte Hars boe 60 Rirdaller po dett Breff ieg haffde giffuitt Fru Kyrsten (Munk, see G. Br. 1, p. 89) i Thosloff och skreff ieg dett bag pa Breffuitt.

D. 17. — Ieffuerit Slogfyskeren medt Boden 2 $\frac{1}{2}$ till tho Narethre (2: Træaarer eller Træ til et Par Narer) och 6 β till Thuinde til Bødden.

D. 17. — (altsaa s. D.) drog Chrestense aff til Aalborg til Lauris Lyndenoffs (til Dregaard) Brølup ²⁾; (og kom) til Biffuerholm (hvor hendes Søster Margrethe Biffert * Jørgen Urne boede) om Aftenen.

¹⁾ I Folge Nr. Berntsen; thi det skulde dog vel ikke betyde Drehest 2: 2 Tønder, cfr. forresten G. Brock 1, p. 99 og Tillæget til samme.

²⁾ Med Anna Friis: Nigsraad Jørgen Friis til Krogstrup og Halkiar og Else Wiorns Datter.

(S. D.) drog jeg først (o: første Gang) i Jagt och lodt age mig udt offuer Sonderbro til Romoldt; (fik) 2 Reffue (och) 2 Harer.

D. 21. — drog hun (Chrestensse) fra Nalborg och her hjem.

D. 23. — sende (jeg) till Estrup 1 Ld. Elydt aff Kongl. M. Kieller.

D. 24. — jagit (jeg) vedt Uedt; bette (o: bedede) 2 Reffue. Peder Jeger skødte 2 Reffue; 1 Hare (fik vi) i Garnen.

D. 25. — drog Chrestensse til Viborg til Erich Rankovs (och) Byuicke Byldg Broslup.

(S. D.) andtvorede jeg Søffren Jensen Byfogitt 18 $\frac{1}{2}$ for tho Ld. Rostocker Oll; den ene sende jeg Gffe Bylde och foreritt hanom medt; den anden beholdt (jeg) sielff. Noch 2 Daller for 1 Ld. Somel jeg och kioffte aff en Samsingh.

D. 1. October kioffte (jeg) en sort Elagtestudt (?) vedt Søffren Jensen Byfogitt; strax betaldt medt 18 flette M $\frac{1}{2}$.

D. 2. — kioffte (jeg) aff Mickil Rebflav i Randers 1 $\frac{1}{2}$ Steen Hamp, som handt haffde spondett i Thyunde (o: til Tvinde) och gaff hanom strax 16 flette $\frac{1}{2}$ derfor.

D. 3. — betalde jeg Otte Guldsmedt i Kioffuenhaffen atten Rirdaller for 37 ameleritt (o: emaillede) Guldknappe med Demanter i Enden, 2 flette $\frac{1}{2}$ for huer; disligiste for 12 anden (o: andre) Guldknappe 12 β for huer; var (i alt) 18 Rirdaller. G. V. e. S.

Same Dag leffueritt Chrestensse Otte Guldsmedt 30 Kroner till nogle Guldknapper, handt nu skulle giøre for hinder.

D. 6. — gaff jeg Renholdt Røck sin Affskædt for handt dutte (∴ duebe) inthett; och gaff jeg hanom 1 Rirdaller och sendt hanom dem medt Arell; (af) mine (egne) Penge.

Same Dag betalde jeg Villas Jenssen paa Skofuen 8 Rirdaller och thre slette $\frac{1}{2}$ for 1 Ed. Kallo, 2 Ed. Sundt och Massue (Sundmagi, ∴ Svømmeblæren af Fiske, hvoraf Huusblas beredes), 800 Flonder og 1 Bore (∴ 10 Stykker) tørre Longer.

D. 7. — drog jeg til Hagiøholm och sultis Mandrup (Varsberg) och jeg til Sjølkøberg och effter Kongl. Mai. Befalling forhøre Bønderen (∴ Bønderne) i Hys herritt deris Klagemol effuer Chresten Høck (til Busstrup, Lænsmand paa Silkeborg).

D. 8. — bleff de forhørdt och var mesten Klamer (∴ i Almindelighed Klammerie, men her Snaak og Sludder eller blind Allarm) Bønderne haffde klagitt; och effter Moltihdt sultis medt Mandrup till Hagiøholm och forfattitt huis vi ville giffue bekræffuitt.

D. 9. — drog jeg hiem den Bey att Thorup Ladegardt.

Same Afften kom Ane Røes hidt; 5 Heste. (Der vare den Tid flere af samme Ravn, s. Ex. til Mollerup, Hartvig Villes Frue; til Junget eller den halshugne Albert Skeels Enke o. s. v., see Register.)

D. 10. — drog hun bortt.

D. 12. — betalde Mickil Reffskaar 5 $\frac{1}{2}$ 4 $\frac{1}{2}$ for $\frac{1}{2}$ Sten Hamp, som var sponden, och sende (det til) Jens Fysher i Thorup til 1 Bodt.

Imellom den 17. och 18. om Natten døde Hr. Peder (Præsten) i Biffuill hastig om Natten, Gud vere hanom nadige!

D. 21. — kom Manderup (Parsberg) och Ingeborg (Suul, hans Frue) hidt till Middag och drog strax effter Moltidt bortt.

Same Dag kioffte (jeg) aff Sorgen Rebslar i Randers 24 K sponden Hamp till en Vodt att forbedre; derfor $6\frac{1}{2}$ K 2 B ; strax jeg hanom bethaltd.

Same Dag betalde Mickil Rebslar for itt Pundt Hamp och for handt den spandt 6 K strax och sielff bethaltd.

D. 25. — drog jeg til Esstrup och same Dag lod jeg der forst soe Ru (o : Rug) og bleff soedt i dett store Faldt, som medt den ene Ende stoder pa Lyttuadt MK och medt den ene Syde pa Grefften vedt Faring MK , 16 Ld . Rug; och same Dag bleff soedt de 2 Holdt Faldt, jeg haffuer vedt Euingelen; ochsa Bregensaldett, som er der thuerdt fra.

D. 26. — bleff soedt 1 Faldt thuerdt fra dett lengste Holdt Faldt for Enden och nogen Klepp (maaskee Kløv, isl. Klif, o : Kiler, altsaa kileformige Jordstrimler) for Enden; disligiste Haffuerkrogen och itt Faldt ser Enden af dett och ved Syden aff Bregensalditt. Udi ligge Moder itt Faldt neden Skoffuen (som) kaldis (Navnet er udeladt).

Och same tho Dage bleff soedt offuer Allt 60 Ld . och 2 Skepp. Gud giffue det god Fremver!

D. 17. — (skal være d. 27de) drog vi til Slozthett (o : Dronningborg).

Same Dag lod jeg udlobe den oster Dam ved Flos och var der icke uden 55 Karper i den, som vare alle store; de 7 af dem lod jeg fore til Biellerup och same Aften lod sette dem i den nye Dam strax vesten for Ladegarden; de andre alle samens sette jeg i den

anden Dam strax vesten hos. Vor Herre giffue til
Locke!

D. 30. — ved Gricke leffuerit Mester Hans Sne-
cker 30 flette Daller.

D. 30. — (altsaa s. D.) drog jeg och Chre-
stenöse medt Vornen alle til Estrup.

D. 31. — til Rosenholm och stodt Chrestenöse
Fadder thil Holgers (Rosenkranses) Datter Dorete.

D. 1. November droge vi til Estrup och var
dett en offermodige Vlest.

Same Dag afferdigit (jeg) Niels Soffrensen i
Nielsstrupgardt offer till Kloffuenhaffu adskillte (s: ad-
skillige) Leyligheder att forrette; och fick hanom til
Therepenge fem flette Daller.

Same Dag drog och Eske Vylde dersfra offer,
til Kloffuenhaffu adt, til Mars om Alftenen. Dermedt
er klartt giordt (s: det Grinde, hvori de reiste, er
udrettet; cfr. d. 16. og 22. Dec.).

D. 3. — lod jeg hente fra Droningborg en Ed.
Grashey (som) bleff tagitt aff min egen Kieller, och
1 Ed. Syldt (som) bleff udtagitt hos Cas Huidt; er
ubetaltdt.

D. 4. — drog jeg til Hoffringholm for jeg spurde
dett (s: at et) Brag var der indkomitt.

D. 6. — leffuerit jeg de Grassuer i Nyom (see
d. 12. Mai) X Rirdaller pa Regnskaff for de Gross-
ter i Gressuog; dog de haffde loffuit att giore mig den
thor, som icke indnu er efterkomitt.

D. 6. — (altsaa s. D.) leffuerit Raasmus Steen-
hugger 3 Rirdaller. Noch ved Gricke tho $\frac{1}{2}$ 4 β ; och
fick (han tillige) $\frac{1}{2}$ Ed. Ru; dermedt for dett Urbeydt

ved Hoffringholm affbethaltd. Noch pa videre Arbejdyt fik jeg hanom ved Grid 2 Daler slette.

D. 8. — droge vi til Droningsborg.

D. 9. — gaff jeg Jens Knudsen, min Dreng, hans Affskeldt och sende hanom medt Grid 6 Rirdaller til Len.

D. 10. — lod jeg sette i den nye Dam vedt Byellerop 18 Gieder och vedt (o: henved) 60 Abore, som er henvedt Grofften, som Lunden skal indlockis (o: indeluffes med).

D. 11. — leffuerit jegh Soffren Jenssen Byfogitt 27 slett $\frac{1}{2}$ och 21 $\frac{1}{2}$ ringer 9 $\frac{1}{2}$ for thre Ed. Vismer Dll, som jeg bekom aff nogen Samsinger, och for 3 Ed. Homel.

Same Dag effter min Quitans anamitt aff Gffe Olsen, som Arel haffde hanom leffueritt, 27 Rofesnobeler och itt hundrede och XX Rirdaller, som var for den Rug, jeg her ved Estrup og Hoffringholm soldt haffde.

D. 19. — bleff igen fatt i den nye Dam ved Byellerup 12 Giedder, som Dluss Ekoff forde hidt.

Same Dag gjorde jeg en Afftingning medt Morthen Fysker i Flos for den Quinde, handt haffde beleggitt, och haffde sin ægte Hustru; derfor loffuit mig 500 leffuindis Giedder och 500 Abore medt forste at leffuere. D. 20. er itt (o: ydet) heraf 24 Gieder. (Man seer altfaa saavel heraf, som af det foregaaende og efterfolgende, G. Brocks levende Interesse for Fiskeriernes Opkomst i dette Nar, siden han endogfaa bestemmer Faldsmaalet eller Boderne og Stedsmaalet eller Fæsterne i Fiskeyngel; og ligesom saaledes med den tiltagende Alder Lysten Jagten alt mere astog

hos ham, saaledes synes derimod Eysten for Fiskeriet alt mere og mere at være tiltaget.)

D. 22. — leffuerit (jeg) Jens i Skiernegardt 7 $\frac{1}{2}$ S. $\frac{1}{2}$ for min Anpart i den fællis Bro ved Skierne att forferdige til Sauffmendt och Themermeudt.

Same Dag udi det Stesmol medt den $\frac{1}{2}$ ode Gordt i Rastrup, som Oluuff Stoffss Son fick $\frac{1}{2}$ aff, skal Oluuff giffue mig 200 Gieder leffuindes medt første at ide (o: yde).

D. 25. — bethalde jeg Vertelomes Nielsfen aff Blensborig fyrrer Skypundt Jern; de 3 Skypundt var i smalle Stenger och var Siellands Begtt; och gaff jeg hanom for huerdt Skypundt 8 flette Daller, som jeg aff mine egne Penge strax bethalde och leffueritt Nrel same Penge G. V. e. S. (Dg) var der 60 Stenger aff de lange och smalle och 9 Stenger lange och stackitt aff dett andet Slags. G. V. e. S.

D. 29. — leffuerit Hr. Rasmus (Præsten) i Faring och Soffren Jensfen i Randers mig itt hundredt Rixdaller pa Niels Jenssens Begue, der var pa Bemes tofft, aff hans Regustaffs Beholding effter min Quis tanz Formelding, jeg derpa udgaff.

D. 30. — (fik) Jens Kock 1 Fd. Smør aff Chrestensens egit.

(S. D.) sende Jens Bay mig thre Thonder medt Semendt (o: Cement) och forærit mig medt; bleff indlaggt i Cucnekelleren (o: Svende-Riælderen) her pa Droningberg. G. V. e. S.

D. 3. December kom Hylleborig (Daae) Gnuoldt Sefeldz hidt och thalde medt mig (at) jeg ville for- hielpe dett (o: at) Jorgen Skiel ville kioffue Skieruadt.

D. 4. — drog hun bordt.

D. 5. — sende (jeg) Peder Jeger tho $\frac{1}{2}$ til Krudt och 2 Dage tilforen 1 $\frac{1}{2}$ til Bløe.

(S. D.) forde Duff Stoff hidt syuff Biedder och 30 Albre aff hans Fyft aff hans Sønns Stekmol (see d. 22. Nov.)

D. 6. — solde jeg Anders Thierby Skreder her i Randers sex och threduff Keffue och loffuede (han) mig en slett Daller for Støckitt; betallis till Faste-laufrn forstkominidis. G. B. e. S.

D. 8. — forreyfte Jens Bay her fra till Hamborg og fick jeg hanom Kenholdt Eurlenders Venis medt sig pa 12 hundred Rirdal. in Specie att indlege til Hamborig i Væfker Vebbers Hus, handt er mig skyldig, som Jens Bay der skulle aname at kioffue mig Vare for effter Chrestensses Optegnelse. (Igien udsløttet, ligesom det foregaaende under d. 6.)

D. 10. — kioffte jeg aff Niels Mickelsen i Gryndo (s: Grenaae) her vedt Randers Bro threduff och thre Thylde Fyr Dieller (s: Fiælle) och deriblandt 1 Thylde och 1 Fiel Gran Dieller, for 34 Rirdal, som jeg hanom strax bethalde; och keme (de) till Estrup. G. B. e. S.

D. 12. — kom Gnuoldt Sefeldt (til Bisborg) Hylleborg Daa (hans Frue) och Werner Parsberg (de foregaaendes Svoger) hidt.

D. 13. — droge de til Kalls att forene Jorgen Skiel (som allerede for 1609 var Lænsmand paa Kalløe, Hansens R. B. p. 188) och Hans Sefeldt (Gnuoldt Sefeldts yngre Broder) om Skieruadt.

Same Dag jagit jeg ubi de Kierre nedent Gøssensbeck Byrckeskoffue; bekom X Keffue i Garnen och bleffue skott; och deraff tog Stoffueren (s: Stoverne) 1 Keff.

D. 15. — Ieffuerit jeg Jomfru Verete Bylde, som er hos Margrette Bylde, $3\frac{1}{2}$ hundred og $26\frac{1}{2}$ Rixdaller (o: 376 $\frac{1}{2}$) som restedt pa dett tusind Daller, jeg Sal. Chrestensse Bryske pligtig var, och indfride (saaledes) mit Breff. G. B. e. S. (Chrestensse Bryske døde nemlig som Thomas Fastis Enke 1611; hendes Broder Poul Bryske [* Elisabeth Wille] † ogsaa uden Børn 1613, og hans Frues Broder, Knud Wille, havde en Datter Birgitte f. 1576 † 1648 og [* Jens Mogensen Juul, som skrev sig til Sinding, og † 1635]; men Spørgsmaalet er, om hun endnu var ugift 1613; thi i dette Tilfælde kunde den Margrethe Wille, hos hvem hun 1613 opholdt sig, maaskee have været hendes Fæster Margrethe, som Nogle vel lade † ugift 1599; men dette kunde lettelig være en Forverling med en tidligere Jomfru Wille af samme Fornavn. See forresten mere i Registeret.)

D. 16. — kom Gnuoldt Sefeldt och Berner Parsberg fra Kalløe och haffde min (Sviger)Søn da kiofft Skieruadt medt mere Godz; och effter Moltidet droge de bortt. Gud giffue hanom dett til Gode! (Dette er altsaa Maaden og Tiden, paa hvilken Jorsgen Skeel fik Skiervad af Hans Sefeld; men hverken under 3. eller 13. eller 16. Dec. findes mindste Hensydhning til det almindelige Sagn, at han nemlig havde vundet den i Epil, cfr. G. Brock 1, p. 107; imidlertid kunde det nok være muligt, at G. Brock ikke saa lige fandt det værdt at omtale.)

D. 16. — Ieffuerit jeg Fru Dorette Krabbis Thiener Soffren Nielsen effter hindis Skriffuelg 1200 Rixdal. pa dett Godz i Skierne (see d. 4. Mai) jeg

hinder affkioffte, och skreff jeg paa same Bress: same Penge hinder bethaldt. G. B. e. S.

D. 16. — kom Gffe Bylde hidt fra Siellandt (cfr. d. 1. Nov.).

D. 17. — drog handt til Mariager.

D. 17. — (fik) aff Krestensses Fadebur Jens Rock 1 Fd. Smør.

D. 22. — sende jeg Gffe Bylde medt hans Dreng Skamer (Skram?) 100 Rirdaller for den beuift Handell. G. B. e. S. (cfr. d. 1. Nov.).

G. D. Vesslit jeg hanom 200 Daller och fick Marckstøcker igen och sende hanom medt same Dreng Rirdaller derfor. G. B. e. S.

D. 24. — veflitt jeg Gnuoldt Sefeldt 255 Rirdal. och fick $\frac{1}{2}$ St $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ och 4 β igen; och paa bege Sider klaritt. Och bekom handt hos Nrel 15, som handt (neml. Nrel) och tog Smopenge igen. G. B. e. S.

D. 24. — sende jeg Mester Hans Snecker medt lille Karen Nielsdatter fiorthen flette Daller paa Urbeydt och var dett for de 4 Skrine, handt da haffde fierdig; och var $3\frac{1}{2}$ Daller for huert Skrin. G. B. e. S.

D. 24. — Iod jeg slagte her paa Slothet en sort hielmitt Qui (o: Dvie, som) var komitt fra Estrup. Den allermechtigste Gud verre Guldnderlige loffuit och tackit, som mig, min Høstru och Børn i dette forleden Mar fra Ulocke beuaritt haffuer och for Fredt eg alt andet godt. Amen!

Efter saaledes at have sluttet den 3die af Gffe Brockes Almanaker og efter at have taget ethvert Ord

saavel i denne, som i de foregaaende i noie Overveielse og derhos sammenlignet det Hele med alle øvrige Data til hans Levnet og især med Liigtalernes kraftige Vidnesbyrd, troer jeg endelig til Slutning med Hensyn til G. Brocks Character i det Hele taget at turde bekræfte, at han forte gammel dansk Ærlighed, Redelighed og Trofasthed ikke blot i sit Skjold, men ogsaa i sit Hierte, og at jeg derfor med fuldkommen Overbeviisning paa hans nu paa nye oprisfede Gravsteen tør tegne de noksom bekiendte, men derhos høist udtrykfulde Ord:

He was a faithful Danishman.

Dog — forinden jeg aldeles forlader dette mit andet Bidrag til G. Brocks Levnetsbeskrivelse, vil jeg endnu tilføie adskillige Rettelser og Tillæg til det første eller allerede forhen udgivne Hefte; thi i den Overbeviisning, at det er langt bedre at have een Mand's Levnet aldeles fuldstændigt og paalideligt (om end Nødvendigheden skulde fordrø, — hvad som her var Tilfældet, — at det blot stykkeviis kunde leveres), end at have hele Snefesulde af ufuldstændige og upaalidelige Biographier, har jeg troet med Nøiagtighed at burde tilføie Alt, hvad som enten egen Læsning eller Andres Meddelelse har gjort mig opmærksom paa, endnu at kunne tiene som Supplement til de allerede meddeelte Efterretninger; ja! jeg har endogsaa til den Ende henvendt mig til Hr. Candidat Kall Rasmussen om at giennemgaae det først udgivne Hefte, for saaledes at meddele mig sine Bemærkninger over samme, og ham er det saaledes (hvad ogsaa hans vedseiede Navn

Chiffer paa ethvert Sted udviser), hvem vi ere de fleste af nedenstaaende Forbedringer skyldige. Alle flige enkelte Bidrag til en Mand's Biographie ere jo dog i Grunden kun som de enkelte Blade og Blomster til den Krands, der skal forevige den Afdodes Minde; jo fuldstændigere Samlingen deraf er (og det hvad enten den er indsamlet af eens eller af fleres Hænder) desto rigere, desto udtryksfuldere og desto betydningsfuldere vil derhos ogsaa Krandsen blive; og det Naand, der skal forene disse enkelte Blade og Blomster til en saadan Krands, vil vist ikke være vanskeligt at finde, naar blot Blomster og Blade først fuldstændig ere indsamlede og, som det sig bør, efter Tidssølgen ordnede; thi den Mangel paa Sammenhæng, der ved en sliq successiv Meddelelse af Bidrag i det Hele taget fremkommer, vil allerede et fuldstændigt Register over det Hele med Lethed kunne afhjælpe; og jeg havde ved Slutningen af nærværende Hefte allerede strax leveret et saadant, dersom jeg ikke levede i det Haab, at der mueligviis endnu kunde opdages flere af G. Brocks Almanaker, og jeg saaledes maaskee endog saa selv kunde have den Glæde, at levere en Fortsættelse af det allerede meddeelte; ligesom jeg allerede nu anseer det for en Glæde, til det først udfomne Hefte at kunne meddele følgende

Supplementer:

G. Brock 1, p. 1. Maaskee vilde det saaledes fremme Forstaaeligheden og lette Foredraget, hvis man p. 1 L. 21 efter Ordet Jorden anbragte et Punctum i Stedet for et Comma; p. 2 L. 11 efter Ordet

samme et Punctum i Stedet for et Semicolon, og p. 3 L. 4 efter Ordet Repræsentant ligeledes . for ; samt udslættede det efterfølgende og.

p. 3 L. 22. Justitsraad og Landsdommer Mathias Testrup skrives saavel i Ud. Lr. som i D. S. L. p. 89, og i Utl. p. 562 Tjestrup; men maaskee var det snarere Herredsfoged og Cancelliraad Christen Testrup i Vesterriis (Forfatter til Relation om Tingene o. s. v.), der i Følge Conferentsraad Engelsestofts velvillige Meddelelse netop samlede en Mængde af saadanne Ting (som disse hans Samlinger see blandt andet Oluffens Collectanea p. 124—5), der dog efter hans Død bleve skammelig adspalttede, saa at blot Levningerne af samme endnu til sin Tid forefandtes i hans Søn, Krigscommissair Testrups Hæ paa Vesterriis.

p. 8 L. 25. Hr. Lauge Brock forekommer blandt andet i P. Müllers Skrift om S. Hans Kloster i Odense p. 22, endnu som levende 1503. Flere af de Adelsmænd, Hvitfeldt angiver at være faldne i Ditzmarsken 1500, levede endnu efter den Tid, f. Ex. Jørgen Rud, Hr. Henrik Knudsen (Gyldenstiern, der endog saa levede mange Aar efter), og Hr. Marquard Ronnov. Skulde forresten ikke Niels Brock, som hos Sv. p. 1042 siges at være død 1502, være bemeldte Lauge Brock? (Sjældnt Marstallet i saa Fald ikke heller var rigtigt). Hr. Lauge Brock eiede Frøbjerg i Fyen; men nogen Niels Brock var der paa den Tid neppe til (R. R.), med Undtagelse af Lauges Søn Niels, som dog først døde 1534.

p. 9 L. 5. 1472 blev der (i Følge Kongl. Bidsse af 1480) foretaget Samfrændeskifte efter Fru

Johanne af Bømetoft af Arel Lagesen¹⁾, Gorfis Ronnow (paa sine og sine Dottres Margrethes og Annas Vegne), Lauge Brock og Tønne Ronnow (gl. Estrups Archiv). Bemeldte Lauge Brock (Effe Brocks Farfaders Fader * Kirstine Høg af Esker) eiede Bømetoft 1484; men med hans Datter Ida (maaskee rettere Jytte) kom den (eller en Anpart af samme) til Truid Ulfstand til Torup, hvis Son Jens Ulfstand, der druknede under Gulland, 1552 skrev sig til Bømetofte; da han imidlertid først druknede 1566 og dog Effe Brocks Fader, Lauge, allerede skrev sig til Gaarden og E. Brock selv der, som paa sin Fædrenegaard, 1560 blev født, saa maa J. Ulfstand enten have overladt hans Fader Lauge denne Gaard strax efter 1552 eller, hvad som rimeligst er, den første har blot eiet en Søster, men den sidste en Broder=Ved i samme; thi ellers kunde Jens Ulfstands Broder Niels Ulfstands Datter Sophie ikke have overbragt sin Andeel i Bømetoft til sin Mand Claus Pødebusk, der først døde 1616 (E. Brock 1, p. 21—22).

p. 9 L. 14. Anders Jensen Brock skrev sig til Gøsendrup 1340 (E. Brock 1, p. 137), hans Son Jens Andersen ligeledes; Effe Brock skrev sig til Estrup 1432 sq., hans Son Lauge ligeledes 1470 sq., hans Son Niels ligeledes 1528 sq.; men dennes Søster eller Lave Brocks Datter Ide eller Jytte forte en Part

¹⁾ Oluf Arelsens Enke, Johanne Nielsdatter, var Kæster til Arel Lagesen Brock til Clausholm, og denne var en Son af Lave Jensen 1435, denne en Son af Jens Jensen 1404, denne en Son af Jens Andersen til Gøsendrup og denne igjen en Son af Anders Jensen Brock til Gøsendrup 1340; jfr. E. Brock 1, p. 137.

deraf til sin Mand Truid Ulfstand til Torup, som dennes Søn Gregers arvede og skrev sig til samme 1578; ved hans Død 1582 kom den til hans Datters Ides Mand, Carl Bryfte til Langensøe og dennes Sonner Gert og Truid, som eiede den 1616; dog Truid besad det Hele (af denne Søsterlod) 1615 og skrev sig derfor ogsaa saavel s. N. som 1616 til Estrup, men maa formodentlig tilsidst have overdraget sin Anpart til G. Brock, der saaledes kom til at eie det Hele (sfr. G. Brock 1, p. 21). Forresten eksisterer der et med Hensyn til begge Gaardes, saavel Bemetosts, som Estrups Historie hoist vigtigt Document, nemlig (i Folge en Kongl. Bidske af 1529) et Arveskifte af 1509 affluttet mellem Henrik Knudsen (Gyldenstjerne), Niels Hoegh, Axel Bragde og Peder Lyke efter Lage Brock, Ridder, Fru Elsig ¹⁾, Oluf Olsen og unge Lage Brock, i Folge hvilket Henrik Knudsen paa Kong Hanses Vegne og (paa) Fru Margrete Lages Datters, Niels Clausen (Sparres) i Sverigs Enkes Vegne skal have Freberg, og hvad Lauge Brock og Fru Else eiede i Fyen og paa Lawend (undtagen det Allergods, som ligger til S. Karine Alter i Odense og i Nyborg, som Niels Brock skal have i Forsvar), samt 2 Gaarde i Østrup og 1 i Dreby hos Kallingborg og 4 Gaarde i Serrrslev i Jylland; Niels Høg paa Niels Brocks og Tomfru Yths Vegne og Peder Lyke paa hans Sunnsfrues (Lave Brocks Enkes) Vegne beholde Estrup

¹⁾ Som saaledes maa have været hans første og allerede før 1509 afdøde Frue, (thi Kirstine Høg blev efter hans Død * Peder Lykke); hun var nemlig en Else Larmand, Jens Nielsens Willes Enke og den bekendte Peul Larmands Søster.

i Jylland, Bømetofte i Sjælland, Barsebøl i Skaane
 ic., samt alt hvad Lave Brock og Fru Else havde i
 Sjælland, Falster og Møen (gl. Estrups Arch.). Man
 kjenner saaledes deraf, at Lauge Brock har været 2
 Gange gift, 1) med Else Carmand, og 2) med Kir-
 stine Høg, og har formodentlig med den første Frue
 havt

- a) en Søn Lauge, der alt var død 1509;
- b) en Datter Margrethe * Niels Clausen Sparre,
 men allerede 1509 Enke;
- c) en Datter Anne * 1) Ludvig Munk, kaldet Marsk,
 * 2) før 1509 med Axel Brahe;

og med den sidste Frue

- a) en Søn Niels, og

b) en Datter Ide eller Jytte, der siden blev *
 Eruid Ulfstand, men 1509 tilligemed sin Broder stod
 under deres Morbroders Niels Høgs Bærgemaal; hvor-
 imod Lave Brocks Enke, Kirstine Høg, allerede 1509
 igien var gift med Peder Lykke til Skovsboe og Sver-
 ringe, der var Lænsmand paa Nalborg, og ved hvem
 hun blev Moder til den noksem bekiendte Jorgen Lykke
 til Overgaard. Saaledes afsluttedes dette Skifte af
 Henrik Knudsen Gyldenstiern paa Kongens Begne,
 fordi Niels Clausen Sparres Gods formedelt Lands-
 forrædderie var confiskeret; dernæst af Niels Høg,
 fordi han var Enkens Broder eller Børnenes Mor-
 broder; af Axel Brahe, fordi han var gift med Lave
 Brocks Datter Anne, og af Peder Lykke, fordi han
 var gift med Lauge Brocks Enke, Kirstine Høg; og
 der er saaledes blot en allerede 1509 asdød Oluf Ol-
 sen tilbage, hvis Slægtskabs Forhold jeg endnu hidtil
 ikke har kunnet opdage.

p. 9 L. 19. Af Epitaphiet (ex ligno cum Insig. & effig.) over Eske Brocks Fader i Helliggeistskirke (hvis Indskrift findes i Resens inscript. H. H. p. 120 og derfra i Marm. Dan., ligesom Indskriften paa hans Liggsteen sammesteds ogsaa findes hos Resen l. c. p. 137: Her ligger begravnen Erlig oc Welbyrdig Mand S. Lave Brock til Estrup), haves en Afbildning i Resens Atlas. Forældrene og Børnene ere her afbildede knælende, og maaskee denne, skøndt rigtignok kun usuldkomme, Afbildning af Eske Brock i hans tidlige Barndom tør være den eneste Afbildning af ham, der endnu opbevares. (R. R.)

p. 11 L. 17. Hr. Jørgen Lykke havde været Børge for Lauge Brock (Eske Brocks Fader), til hvis Fader Niels Brock han var Halvbroder, i det den gamle Hr. Lauge Brocks Enke, Kirsten Fog, blev anden Gang gift med Hr. Peder Lykke (Hr. Jørgen Lykkes Fader); og saaledes blev Hr. J. Lykke Børge for sin Halvbroders Søn, Lauge Brock, som var Fader til Eske Brock. (R. R.)

p. 10 L. 11. 1478 læs 1578.

p. 12 L. 13 sq. Ved disse forskellige Mageskifter fortæner det at bemærkes, at meget af dette saaledes mageskiftede Gods vel mueligt kunde være mageskiftet under et og ikke ved forskellige Mageskifter, da Estervetningerne derom ere uddragne af den Bøssiske Registrant, hvor ethvert enkelt Mageskifte gientages ved ethvert Herred, hvoraf det indeholder Gods, og altsaa kan forekomme flere Gange, uagtet det kun er et og samme Mageskifte. (R. R.)

p. 12 L. 29. Uagtet Prinds Christian, i Følge Resen, allerede d. 12. Juni blev udvalgt i Viborg,

stod dog den egentlige Hylдинг først sammesteds d. 16. Juni 1584; thi d. 13. Juni kom Kongen først did (Hist. L. Efr. 2, p. 36), og i Mscr. Nr. 873 Fol. i den gl. Kongl. Samling nævnes Eske Brock til Estrup udtryffeligt blandt dem, som d. 16. Juni vare med at hylde Prindsen i Viborg. (K. N.)

p. 13 L. 4. 1586 d. 10. Nov. var Eske Brock til Estrup med at udstede et Tingsvidne paa Viborg Landsting. (K. Rosenvinges Rigens Ret p. 42.)

p. 14. L. 8. Kong Fr. d. 2den blev bisat d. 10. April i Antvorskov Kirke (Resen p. 357); men d. 21. Mai i Procession henført til Ringsted, hvor det Kongl. Liig Matten over blev hensat i Klosterkirken (p. 358—59). Derpaa d. 25. Mai ligeledes henført til Roskild, hvor det blev hensat i Bispegaarden, indtil det endelig og først d. 8. (andre sige d. 5.) Juni i den foremtalte Fahneprocession til Kirken blev henført (p. 559).

p. 15. L. 4. I Følge *Sommelius de templo cathedral. Lundens.* p. 90 † Chrestence Bifferts Moder, Fru Ane Lindenov, egentlig d. 23. Oct. 1564 paa Dalby Kloster. (K. N.)

p. 15 L. 9. Pan nye — læs — atter.

p. 15 L. 12. Fru Anne Krabbe blev anden Gang gift paa Borggaard d. 10. Aug. 1595 med Erik Raas, som skrev sig til nysnævnte Gaard, † i Aug. 1598 og blev begravet d. 28. Sept. Selv døde hun (i Følge den Aalborgske Præst Chresten Staffensens Optegnelser) paa Borggaard Matten imellem d. 21. og 25. Nov. 1625 (altsaa neppe 3 Uger før hendes Svigers søn Eske Brock), og blev d. 9. Dec. begravet eller rettere, som det den Tid kaldtes, nedsat, og bisat, i S. Bodils Kirke i Aalborg. (K. N.)

p. 15 L. 11. Franz Wlides Frue bør hedde F. Wlides Gufefrue (R. R.); thi Fr. Wilde selv blev allerede skudt 1565 i en Søebataille under Gulland.

p. 15 L. 23. Sehested bør rimeligviis læses Seefeld; thi vel siger Hof. Ud. 3, p. 271 Tab. ogsaa Envold Sehested, men der er ingen Envold paa Sehestedernes Slægttabel; altsaa bør der med Aftl. 5, p. 97, læses G. Sefeld, som † 1589, hvorpaa hun atter fik Jørgen Urne paa Brobyegaard; men da nu Envold Sefeld den ældre til Bisborg allerede † 1557, og den yngre endnu levede 1608 og 13 (see Register), saa maa det formodentlig have været Envold Lauridsen Sefeld til Refsnæs, om hvem det hedder, at han blev dræbt paa sin egen Stol, og hans Brodersøn Envold Christoffersen til Biffertsholm saaledes igien være bleven gift med hans Steddatter, Ane Urne.

p. 15 L. 25 bør Lisbeth egentlig hedde Else, hvilket Navn hun bar efter sin Mormoders Moder, Fru Else Pedersdatter til Logtved. (R. R.)

p. 15. L. 26. 1582 blev der gjort Skiftedeling efter Arel Wiffert til Arelvold mellem (hans Enke) Ane Krabbe paa hendes Sal. Søns, Arel Wiffert Arelsens, Vegne og Corfis Wiffert til Næs, Jomfr. Chrestensse, Margrete og Else Wiffert, den Afdødes Sødskende, paa den anden Side (gl. Estrups Arch.).

p. 17 L. 1—2 skal maaskee saaledes forstaaes, at de havde optaget Dands, ikke en Dands, men flere Dands. (R. R.)

p. 18 L. 23. Af 1593 høves (i Følge R. R. Meddelelse) et originalt Brev fra Jacob Sefeld, dat. Mariager d. 14. April til Christen Holck, øverste Secretair, i hvilket det blandt andet hedder: Veder

jeg Dig venligen og gierne, at Du vil vel gjøre og
 flye mig tvende Stævninger lige efter disse tvende
 Copier, som jeg nu sender Dig o. s. v. Copien til
 denne Stævning lyder saaledes: Eder Wrlige og
 Welbyrdige Mand Jacob Seefeldt til Bisborg berette,
 at han haver Tiltale til Erik Raas til Voergaard for
 hans salig Datter Virgittie Seefeldt, (om hvorledes)
 han haver levet og skiftet sig imod (hende), siden hun
 er kommen i hans Bold, og mener, at han skal være
 Marsag og skyldig i hendes Død, som han vil videre
 berette; thi stævne vi for^{te} Erik Raas at møde første
 almindelig Herredage, som er berammet udi Kiob. hel-
 lig Trefoldigheds Søndag nu forstkommendes med hvis
 han veed sig herimod at undskyldte. (Bag paa er skre-
 vet: Efter denne Fortegnelse er Stævning udgiven d.
 20. April 93). Copien til den anden Stævning ly-
 der saaledes: Eder Jacob Seefeldt berette, at han
 haver Tiltale til Christen Munk til Gieslinggaard og
 Eske Brock til Estrup for deres Sanningen at vinde
 og bekiende, hvad Lrd og Tale Jacob Seefeldt havde
 til Erik Raas paa Voergaard d. 21. Febr. sidst for-
 gangen, og hvad Erik Raases Svar haver været; thi
 stævne vi fornævnte Christen Munk og Eske Brock hver
 udi egen Person at møde første almindelig Herredage,
 som er berammit udi Kiob. hellig Trefoldigheds Søndag
 nu forstkommendes og der vinde og bekiende deres Sann-
 dingen, hvad for^{te} Jacob Seefeldts Ord og Tiltale
 haver været til Erik Raas, og hvad Erik Raas haver
 svaret og været bekiendt. (Bag paa er skrevet: Ef-
 ter denne Fortegnelse er Stævning udgiven d. 20.
 April 93).

p. 18 L. 23. 1594 d. 6. April indgik Eske Brock til Estrup og Erik Svab til Mørgaard et Forlig med Henrik Belov til Spottrup i Anledning af en Trætte, der var dem imellem om Fiskeriet i Spottrup Søe o. s. v. (Hist. L. Skr. 1, p. 231—35).

p. 20 L. 15. Derom see især Sigvard Grubbes cur. vitæ 1602 d. 11. Mai, cfr. infra p. 125 L. 9.

p. 21 L. 8. Han skrev sig ogsaa dertil (Hof. Nd. 3, p. 389 Tab.), s. Gr. 1578 (Resen p. 399, hvor Jørgen, s: Georgius, er en Trykfeil for Gregers, sfr. ibid., p. 314).

p. 21 L. 21. Truid Bryske skrev sig ogsaa 1618 og 19 til Langesøe, men 1620 til Hæriskær; og til Margaard skrev sig Jomfr. Ingeborg Friis allerede 1610 og 11.

p. 21 L. 32. Der skrev sig — læs: — der desforuden eiede. (R. R.)

p. 22 L. 5. Claus Pödebusk † efter R. R. allerede 1610.

p. 22 L. 25. Nr. 2355 — læs — Nr. 2355 4to. (R. R.)

p. 23 L. 21. Foreløbigt bør hedde tidligere; Sagen var nemlig, at alle jydskke Lænsmand, s. Gr. Jacob Sefeld, Lænsmand paa Mariager Kloster fra 1584 (see D. Mag. L. 6), Casper Markdanner, Lænsmand paa Goldinghuus fra 1585 (see D. Mag. L. 5) o. s. v. fik Lænsbreve af 12. April 1597 alle eenslydende med G. Brocks af samme Dato (R. R.), og saaledes kunde G. Brock jo gierne have havt et ældre Lænsbrev af Sept. 1596, der nu ved det senere blev fornyet, ligesom alle de andre; og saaledes kunde Staffensens Antegnelser (G. Brock 1,

p. 22 L. 28), at han nemlig fik Dronningborg i Forlæning ved Michelsdags Tid, 1596, ogsaa være meget rigtig; hvorimod det, han tilføier, at han 11 Dags Tid tilforen var kommen i Raadet, bør forandres til 14 Dags Tid før S. Hans Dag. Den hele Forskiel udgjor imidlertid med Hensyn til Lænsmandskabet blot en Difference af noget over $\frac{1}{2}$ Aar.

p. 25. L. 18. 1548, da Dr. Dorothea fik dette Læn til Eifgeding, kaldtes Slottet endnu kun Randersgaard, o: Kongsgaarden i Randers (Hansens R. V. p. 48 & 140).

p. 25 L. 21. I Anledning af Indretningerne for Enkedronning Dorothea blev den aabne Begravelse under Dronningborg Kirke forvandlet til en Slotskiælder; thi Fru Anne Krabbe til Stenalt beretter i Nr. 785 Fol. af den nye Kongl. Saml., at Hr. Stig Andersens (som levede under Valdemar Atterdag), hans Liig, da Gønsbæk Kloster nedbrødes, blev derfra henført til Dronningborg Kirke, men „der det under Kirken“ (o: Gravhvælvingen under Kirken) „blev omvendt til Slotskiældere af Dr. Dorothea“, lod Biørn Andersen igien disse (altsaa den gl. Stig Andersens) Been opsamle og hense til Tirstrup Kirke d. 29. Marts 1559 (R. R., hvorimod Hansens p. 6 & 7 siger til Ørsted Kirke). En lignende Forflyttelse er ogsaa (i Folge Mar. Dan. 2, p. 135) i samme Anledning, — dog, som det synes, først 1562, — foretaget med Otto Clausen Rosenkrantz til Biørnholms Been, som 1477 vare blevne begravne i Graabrodre Kloster i Randers og i et Capel, han selv der havde stiftet; thi da dette Kloster nu blev forandret og fik Navn af Dronning-

borg, lod Jørgen Rosenkrantz til Rosenholm hans og Frues Veen til Hornslet Kirke forflytte. (R. N.)

p. 25 L. 24. Fra 1581 til 82 blev der endnu sat saa betydelig Bygning paa Dronningborg Slot, at samme kostede 2850 Daler (N. D. Mag. 6, p. 156); en for hiin Tidssalder ikke ubetydelig Sum.

p. 29 L. 10. 1598 i Febr. vare Rigsraaderne forsamlede i Colding; thi Sivert Grubbe har under 28. Febr.: *convenerunt Coldingi omnes Regni Senatores & tractabantur consilia de Svecicis rebus ad postulata regis Poloniæ.* (R. N.)

p. 30 L. 8. I Slanges Chr. 4de 1, p. 137 nævnes G. Brock som en af de 4 yngste Rigsraader, der i Kirken bare Himlen over Dronningen. (R. N.)

p. 30. L. 27. 1598 d. 29. Juli var G. Brock i Bergen at holde Retterthing (S. Grubbes eur. vit.). S. N. d. 9. Aug. var han tilstede paa Brudens Forsædres Begue ved S. Grubbes Trolovelse med Hildeborg Grubbe paa Kiøbenhavns Slot i Dronningens Kammer og i Kongens Overværelse (ibid.).

p. 30—31. Rigsraaderne (nemlig Axel Gyldenstiern, Statholder i N., Eske Brock og Chresten Holck) fulgte (i Folge S. Grubbe og Slanges Chr. 4de 1, p. 150), ikke 1599 med Kongen, som afreiste i April; men de kom først til Bergen d. 29. Juni (efter Grubbe og d. 30. Juni efter Echl. Saml. 1, 4, p. 88). D. 1. Juli horte Kongen Prædiken ombord, og de danske Rigsraader vare derved nærværende, ligesom ved Middagsmaaltidet; derpaa affællede Kongen, men maatte for Modvind vende tilbage, og bivaanede derpaa Retterthinget, paa hvilket Bergenserne og Trondhiemerne trættedes om deres Privilegier. (R. N.) Af Ol. Saml.

2, 2, 132, kan derimod ikke ligere skionnes, end at Rigsraadet først d. 15. Juli kom til Bergen (thi d. 9. vare de endnu ikke ankomne, p. 131), og d. 23. s. M. igien reiste bort med Kongen). Kongens Reise varede efter Schlegel l. e. fra d. 17. April til d. 13. Juli; men G. Brock var endnu d. 1. Aug. paa Retterthing i Opflo, og den omtalte Herredag i Kiob. holdtes først i Octob.; thi d. 16. Oct. fik Frederik Rosenfrantz (som i Folge Slægtebogen Nr. 774 b. Fol. paa det Kongl. Bibl., skulde have været gift, s: var forlovet med G. Brocks Frues Farbroders Datter Chrestence Wiffert, Henrik Bildes Enke, som siden fik Breide Ranzau og ved ham blev Moder til Rigshofmester Frank Ranzau), først sin Dom for at have besvangret Riberg Brokkenhuus; og d. 21. Oct. gjorde Rigsraad Jacob Sefeld sine Dottres Bryllupper i Herredagene (Eigprædiken over Jacob Sefeld). Nok en Sag, der var for paa denne Herredag, omtales i Schlegl. Chr. 4de 1, p. 278—79; men Pontoppidan feiler ved at lade Otto Sfram døe 1599, da han først † 1606 i Folge Schl. Chr. 4de 1, p. 408—10, og N. D. Mag. 2, p. 348. (R. R.)

p. 31 L. 6. Breide Ranzau var Stattholder i Kiob., og fra 1596 tillige Lænsmand paa Moen.

p. 31 L. 15. Af Schl. Chr. 4de 1, p. 279 L. 2 formodes ogsaa, at Herredagen 1600 er holdt ved Trinitatis. (R. R.)

p. 31—32. D. 11. Aug. 1584 blev Giler Brockenhuus til Søndergaard, i Folge de historiske Opregnelser om Aldelen, indsat paa Draxholm; det samme har ligeledes Klevenfeldt. (R. R.)

p. 32 L. 27. 1601 indstævnebe G. Brock Mauritz Stygge til Holbekgaard, Margrethe Gise til Skougaard, Anna Krabbe til Stenalt samt flere, fordi de havde dem berømmet, det de skulle haffue Saandmens Bressue paa, at Henrik Biornsen 1539 havde ladet sværge Herredsskiel og Markeskiel mellem Sender Hals Herred og Rogsøe Herred, hvilke Skiel han af adskillige Marsager formeente ulovlige at være (Hansens R. B. p. 13).

p. 33 L. 13. Denne Pest har Navn af den hvide Pest, i Modsetning til den saakaldte sorte Død. (Atl. 5, p. 718.)

p. 33 L. 20. D. 12. April 1602 var der ogsaa Herredag i Kiob. i Folge S. Grubbe (R. R.), hvilken G. Brock altsaa neppe bivaanede.

p. 34 L. 2. Ved Stigtens eller Stiftets Gode forstaaes i Almindelighed det geistlige, formedelst Reformationen reducerede, og under Kronen henlagte Gode.

p. 34 L. 9. Mads Sandberg, som skal have frevet sig til Østrup (Hof. Ud. 3, p. 1 Tab.), var allerede død før 1602, thi hans Enke blev s. N. * Steen Brahe (see Register).

p. 35 L. 28. I Folge S. Grubbe begyndte Herredagen i Kiob. d. 19. Juni 1603; d. 29. s. M. blev Birgitte Rosenkrands, Niels Raases Enke (juvencula & pessimæ vitæ) halskugget; d. 3. Juli forlændes Hertug Johan Frederik, Erkebisp af Bremen, med Schlesvig og Femern (sfr. Schl. Chr. 4de, Anmærk. 254 i 1, p. 319), og d. 10. Juli døbtet Kongens Søn. (R. R.)

p. 36 L. 11. I Folge S. Grubbe var der i Nov. en Sammenkomst af Rigsraader i Goding. (R. R.)

p. 36 L. 15. Gffe Vilbe blev 1610 Befalingsmand paa Mariager Kloster efter Oluf Rosenspar. (R. R.)

p. 37 L. 2. Dette Dødsaar er senere befunden rigtigt, see G. Brock 1, p. 132 L. 30—31.

p. 37 L. 8. I Folge S. Grubbe holdtes der d. 14. Mai 1604 Herredag i Kiøb., og i Folge Hege-
lunds Calendar forsamledes Rigsraadet d. 24. August
f. A. i Odense. (R. R.)

p. 37 L. 23. I Folge S. Grubbe stode alle
Rigsraaderne, d. 3. Marts 1605, paa Cronberg Fad-
dere til Kongens Datter, Froken Sophie. (R. R.)

p. 37 L. 29—30. Da Gffe Brock og Truid
Bryffe netop begge endnu den Tid havde Part i gl.
Estrup (sfr. G. Brock 1, p. 21), saa er det neppe
Tvivl underkastet, at disse Tienere, o: Hovningsbun-
der, som havde oversaldet Claus Dyre, jo vare af gl.
Estrups Gods.

p. 38 L. 30. Til d. 12. Dec. f. A. var der
berammet en Herredag i Golding, men den blev opsat
til d. 10. Marts næste Aar. (R. R.)

p. 38 L. 31. D. 10. Marts 1606 var der
Herredag i Kiøb., paa hvilken alle Rigsraaderne
vare nærværende, med Undtagelse af Jørgen Friis.
(R. R.).

p. 38—39. G. Brock nævnes allevegne som en
af de 6 Raader (sfr. Gr. i Helvad. Sylva chronol:
6 Reichsräthe und Amptleute; thi Gert Rangau var
ogsaa [holstenf] Raad), der fulgte med Kongen til
England. (R. R.) I Hoffmans Notits (D. Ud. p. 40)
anføres de Presenter, de 6 Raadsherrer fik; af hvilke
Presenter skjønes, at disse 6 Raadsherrer ere for-

skielige fra dem, der paa den foregaaende Side kaldes Rigers Raad (skiondt ingen af dem var det, og altsaa vistnok rigtigere af Helvader kaldes Landjunkere, = Herremænd), og som hver kun fik en Guldkræde af 100 R Sterlinges Værdi; da derimod de 6 saakaldte Raadsherrer ikke blot hver fik en Guldkræde til 275 R Sterling, men 1 Guldbæger til 333 R og derhos 166 R i røde Penge. Det fortæner forresten at bemærkes, at, i Folge Schl. Chr. 4de p. 391, de fleste Herrer i Kongens Følge ved denne Leilighed bare Klenodier paa det venstre Bryst; men det siges os ikke, hvori disse Klenodier egentlig bestode. Iøvrigt maa G. Brock være kommen hjem før Kongen (hvis Reise Helvader lader være fra 10. Juni til 21. Aug.); thi d. 23. Juli besøgte allerede S. Grubbe ham paa Dronningborg, hvilket alt (G. Brock 1, p. 21) er anført som Beviis paa, at Brodrene Bryske endnu den Tid ikke blot havde Deel i, men endogsaa beboede gl. Estrup. (K. R.). Dog vil jeg snarest troe, at Ordet apud Gsfe Brock, som S. Grubbe ved denne Leilighed bruger, blot skulde betyde, at han var i hans Huus og besøgte hans Familie.

p. 39 L. 13. Denne Kiøbenhavns Befæstning 1606, der ogsaa 1607 og 1608 fortsattes, og som Schlegel blot ved sidstnævnte Aar, 1, p. 426, med et Par Ord omtaler, og Scheel i sin Krigenes Skueplads aldeles med Taushed forbigaaer, bestod imidlertid i Folge Orig. Hafn. p. 246—47 ikke blot deri, at Fæstningsværkerne i det Hele taget bleve forbedrede, men at de derhos ogsaa betydeligt bleve udvidede ved det, at den gamle Østervold, som gif fra reformert Kirke til Grønnegade, blev nedrevet, den gamle Øster-

port, som laa for Enden af Østergade, flyttet ud til sin nuværende Plads, hvor nu den nye Vold blev anlagt, og saaledes ved samme saavel Kongens Gaug og Rosenborg, som Nyboder ic., bleve indlemmede i den befæstede By, cfr. Orig. p. 236—38.

p. 39 L. 26. G. Brock var i Følge Slanges Chr. 4de 1, p. 236, ikke med til Herredagen i Norge 1607. (K. N.)

p. 42 L. 15. Rigsraad Oluf Rosenpar eiede ogsaa Starholt i Skaane, til hvilken Gaard han stedse skrev sig; han var Lænsmand paa Mariager Kloster til 1610, da han med Drarholm blev forlænet. (K. N.)

p. 42 L. 18. Jacob Høgs første Frue, Lisbeth Maltens Datter (Sehested), døde 1600; hans anden Frue, som han havde 1608, var Maren Bryste, hvis Fader og Gste Brocks Frue vare Sødsfendeborn. (K. N.)

p. 43 L. 28. Volzau skal læses Voszow; og et lignende Exempel kan aføres af historiske Optegnelser om Adelen (Mscr.), hvori det hedder: d. 25. July 1576 blev Joachim Horn, en Pommerisk Herremand, hastig død af Drif til Güstrow, og var Giller Brochenhuus den første, som hannem sandt liggende død om Morgenen i sit Herberg. (K. N.)

p. 43 L. 31. Albert Skel eiede 1608 endnu ikke Ratholm (K. N.); men købte den først 1616 af Truid Bryste til Estrup. (Ratholms Archiv.)

p. 44 L. 5. Mester Peder Thogersen var nemlig den Tid Rector i Randers. (K. N.)

p. 44 L. 6. Henrik Gøns (som p. 53 og 55 kaldes H. Gøes), er maaskee den samme som Henrik Gans, der som Borger i Solding var * Karen Wilde,

en Broderdatter af den p. 55 omtalte Margrethe Wilde. (K. N.)

p. 44 L. 17. Hoffmanns Angivelse paa Kaasens Tabel er urigtig. (K. N.)

p. 44 L. 18. Anna Krabbe var allerede 1595 bleven gift med Erik Kaas og han var atter død 1598 (sef. G. Brock 1, p. 15 og Tillægget til samme).

p. 45 L. 16. Berner Parsbergs Datter Elisabeth, som † 25. April 1615, blev nemlig født d. 2. Jan. 1608 (K. N.), og altsaa død 3 Uger efter.

p. 46 L. 28. I Anledning af dette G. B. e. S. som saa ofte i det følgende vil forekomme, maa jeg bemærke, at Schlegel Chr. 4de 1, p. 166 har den synderlige Idee, at det blot var Regjeringsraaderne i Chr. 4des Mindreaarighed, der saaledes underskrev sig; men om han endogsaa vilde udvide dette til Rigsraadet i Almindelighed, troer jeg dog han har feilet; thi man seer af Ryges P. Dre p. 115, 221, 306, 324, 387, 393, 396, 429, at denne Underskriftsmaade hverken var bunden til Rigsraads-Værdighed eller Ridderflag, men at den endogsaa blev brugt af de adelige Damer, p. 324, 393, 396; ja! man finder saagar andre end Adelsmænd at have underskrevet sig saaledes (f. Ex. Odense 1, 1 p. 117, hvor jeg har givet en anden og med Vid. Selsk. Ordbog overensstemmende Forklaring), og i Grunden betyder det dog egentlig blot: min egenhændige Underskrift, og saaledes underskrevet vel ved alle Leiligheder, hvor Documentet var af særdeles Vigtighed; ligesom vi endnu skrive: under min Haand og Segl, eller ved min egenhændige Underskrift stadsæftet. Forresten fortælles der i Hoff. Nd.

1, p. 157 L. 1 om Mogens Raab, som ogsaa var Rigsraad, at han skrev sig Mogens Raab med egen Hand, fordi Keiserens Cancellie saaledes havde kaldt ham; men det maa vistnok netop være det modsatte, nemlig at det keiserlige Cancellie havde kaldet ham saaledes, fordi han saaledes skrev sig.

p. 48 L. 21 (cfr. p. 50 L. 29). Corfitz Rud, som var Befalingsmand paa Hisingaavl, eiede den Tid endnu ikke Sandholt, men derimod Enggaard (nuværende Gyldesteen), til hvilken han skrev sig (R. N.); hvorimod han først 1611 efter sin Broder Knud arvede Sandholt.

p. 50 L. 12—13 ber Commaet sættes bag efter Ordet Landsdommer, da det var Iver Juul, og ikke Griff Lunge, der var det. (R. N.)

p. 50 L. 13. Griff Lunge eiede blot Stougaard, men ikke Skougaard (R. N.), skiondt Atl. 5. p. 1010, antager det sidste.

p. 50 L. 17 (cfr. p. 66). Holger Rosenkrantz til Rosenholm eiede den Tid endnu ikke Skabegaard, som hans Moder (Dorthe Lange) besad til sin Død 1613; men var en Svoger til den p. 66 omtalte Henrik Siøe, saasom de vare gifte med 2 Søstre. (R. N.)

p. 50 L. 29. See supra p. 48.

p. 51 L. 3. Der er maaskee noget uretsfærdigt i denne Besskyldning, som jeg herved tilbagefalder; thi vel havde han i de 3 første Maaneder faaet 12 Ankere Wiin, men det var, som det synes, Provision for hele Maret.

p. 54 L. 26. See derom S. Grubbe 1602 d. 11. Mai; cfr. infra p. 125 L. 9.

p. 51 L. 28. Rigsraad Manderup Parsberg var fra 1597 til 1622 Befalingsmand paa Halsborg Slot. (K. N.)

p. 55 L. 5. Maaskee snarere Hans Lindenov til Hundslund (eller til Gavnoe, hvortil han tidligere skrev sig), som havde været gift med en Søster til den Eneveld Sefeld, der fulgtes med til Dronningborg. (K. N.)

p. 55 L. 10. Den her nævnte Margrethe Vilbe er Tomfru Margrethe Vilbe, Datter af Erik Vilbe til Lindved, og en af Fru Christensse Brykses Tomfruer. Hun er maaskee da fulgt med Fruen til Dronningborg d. 16. April, eller ogsaa denne (som var Sedskendebarn til G. Brøcks Frue) har der alene, men paa hendes Vegne, besorget hendes Anliggende med Stævningen. Af Biskop Niels Lauridsen Arctander har man: Noget christelige Bonner af Skriftens Ord sammensætte og skænkte ærlig og velbyrdig Tomfr. Margrethe Vilbe til Hundslund, nuværendes hos W. og V. Fru Christensse Bryske til Ratholm. Kiøb. 1611. Hun var allerede hos Christ. Bryske, medens Thomas Fasti levede, og kalder denne: Fader lille! (N. E. Arctanders Tilgpr. over Thomas Fasti). 1626 var Margr. Vilbe wohnhastig i Varde (K. N.). Gfr. forresten Registeret.

p. 55 L. 18. Denne Hans Sefeldt var 1608 Kongens Livdreng. (K. N.)

p. 57 L. 7. S. Grubbe nævner ogsaa ved 25. Mai Sixstebudet (solenne convivium) paa Slottet, til hvilket han skriver, at alle de tilstedeværende Adelsmænd vare indbudne. D. 28. Mai samledes ligeledes hele

Udelskabet i Helliggeistes Kirke og samtykte eenstemmigen i Prindsens Udvalgelse ic. Ved 30. Mai omtaler han Comitia hafniensia, og efter ham endtes Herredagen d. 16. Juni. (R. R.)

p. 57 L. 28. 1608 nævnes i Hansens R. V. p. 83 Mogens Gise til Gunderslevholm som Jægermester (R. R.); men der kunde maaskee til samme Tid være flere, og Jochum Bülow var 1604 Chr. 4des Jægermester og Lænsmand paa Cronborg, men 1611 Lænsmand paa Frederiksborg, 1612 over Jungsherred i Skaane og tilsidst over Bordingborg.

p. 58 L. 4. Skarolt tilhørte Oluf Rosenparre. (R. R.)

p. 58 L. 5. Eoberød tilhørte Sten Maltessen Skested, som senere blev Marst. (R. R.)

p. 60 L. 2. Næsendrup tilhørte Gste Krasse, som skrev sig til samme og var Gste Brocks Moders Søstersøn, o: hans Mosterson (R. R.); men den er formodentlig ved Mogens Gises Frue, Hilleborg Krasse, gaaet over i Gisernes Gie.

p. 60 L. 8 bør der staae Semicolon efter Mars.

p. 61 L. 26. Denne Sivert er uden Tvivl Sivert Grubbe til Hofdal (ikke Lystrup, som tilhørte hans Fader, Giler, og siden hans Halvbroder Christian), som var Befalingsmand paa Malmochuus og netop da var paa Reisen til sin Frues, Hilleborg Grubbes, Mormoder, Fru Karen Banner paa Høgholt i Vensthusel, hvor han ankom d. 3. Septbr. (R. R.)

p. 62—63. Fru Margrethe Rosenkrands var Hans Johansen Lindenovs Enke. Ved Otto Banners Død levede kun hans 3 Søstre: Magdalene * Iver Krabbe, Karen * Gregers Trudsen Ulfstand, og Dir-

gitte * Knud Vilde; kun disse skulde altsaa arve ham, naar Fru Ingeborg Skeel døde; og efter hendes Død arvede altsaa, — foruden hendes Arving (Fætterten), Hans Arelsen Arenfeld, — Fru Karen Banner, som endnu levede, og Fru Magdalene Banners Døttre eller Døttres Børn (thi Fru Birgitte Banner var † og efter hende var ingen Arvkom); men nu var Fru Margrethe Rosenkrandses Søn, Otto Lindenov til Borreby, gift med en Datterdatter af Fru Magdalene Banner, altsaa med en af Arvingerne, og saaledes blev Fru Margrethe Rosenkrands ogsaa indviklet i Processen. (R. N.)

p. 64—65. Omtrent 1588 maa Hr. S. Rindskat allerede have havt Herningsholm (som tilforu hed Biig og endnu saaledes kaldes i Fr. 2dens Mageffitebrev til Josva v. Ovalen), og altsaa have været gift med Fru M. Munk (skiondt Stamtavlen af Familien Munk i geneol. biogr. Archiv har 1590); thi han siger i sit Indlæg af 1609, at det da var 21 Aar siden at han skulde have sat Jld paa Høien; altsaa maa ogsaa hans Datter omtrent 1590 være født. I Klevenf. Saml. findes en Dom (af Rigets Dombog), afsagt paa Retterthinget i Kiøb. d. 1. Mai 1602 mellem Rigsraad Axel Gyldestiern til Lyngbygaard og (hans Søster) Fru Karen Gyldestiern til Nørgaard paa den ene, og Hr. Sigfred Rindskat til Herningsholm, Friherre til Friberg, paa den anden Side; hvilken sidste var bleven støvnet og tiltalt af hine for at have taget Gienbrev imod Kongens og Rigets Forfølgning til Laas, som var blevet givet dem paa Hæagergaard og Gods (i Herning S., Hamrum Herred), og Dommen blev, at Axel Gyldestiern og Fru

Karen Gylbenstiern burde igien komme til „Vor og Rigens Forfølgning“; og efterdi Hr. Sigfrid haver taget „Vor og Rigens Gienbrev“, deres Forfølgning dermed at hindre, da er han pligtig at igiengive dem nem deres Kost og Læring. S. A. (1602) havde han en Sag med Bispen i Ribe, som de da vare til Herredag om (Hegelunds Calendar), og i den Dom, som for Kongen og Rigens Raad d. 19. April s. A. faldt mellem ham og Superintendent P. Hegelund, angaaende en Person, Bispen havde ordineret uden hans Tilladelse, medens han var ude af Landet, kaldes han Friherre til Friberg, Herre til Scheiladt (dog den første Stavelse utydelig) paa Eichtenberg og Arfsiddendes paa Hørningsholm (Klevenf. Munkernes Stamtavle ved R. R.). 1603 d. 4. Marts var Hr. Sigfrid Rindskald¹⁾, Friherre til Friberg, udi Ribe, og talte der med Bispen om Rind og Hørning Kald (ibid.). S. A. d. 29. Aug. affærdigede Bisp Hegelund Hr. Jens Glemfing (Giemfing?) til Lundenæs til Lønsmanden om Sunds Sogn efter Peder Munkes og Hr. Sigfrids Bevilling (ibid.). 1606 d. 7. Aug. havde Hr. S. Rindskald stævnet Hr. Anders Madsen udi Rind og Hørning (ibid.). 1608 d. 21. Aug. blev han fængslet, og d. 13. og 14. Nov. blev der dømt i hans Sag (cfr. G. Brock I, p. 70). 1609 d. 25. Jan. blev der i Horsens i Kongens og det hele Raads Nærværelse affagt Dom imellem Sigvart Reinskat og Ul-

1) Bisp Hegelund synes stedse at kalde ham Rindskald i Stez det fer Rindskat, men det ligger uden Tvivl blot i den færgene Raade, hvorpaa han skriver det dobbelte i i Enden paa hans Navn.

rik Sandberg, i det den første havde for Kongen i Rette-
ten stævnet den sidste, som var Embedsmand paa
Lundenæs, og tiltalte ham først for, at, eftersom han
formeente, hannem videre baade til Hamrum Herreds-
ting og udi hans Gaard at skulle have taget beskrevet
og anderledes at skulle have handlet med hannem, end
som vores naadigste Befaling skulde indeholde og ud-
vise; desligeste formeente han hannem billigen at skulle
ladet hannem vidst vores naadigste Villie, Mening og
Befaling, hvilket han og gierne skulde have villet været
horig og lydig, dersom han ham derom havde for-
stændiget og ikke saa aldeles uadvaret imod hans egen
Skrivelse hannem ladet tage og saa hennisk¹⁾ og spotte-
ligen til hannem bortføre, hvilket ikke iblandt Udelen
her udi Riget skulde have været sædvanligt; — skulde
han ei heller til Viborg Landsting eller i hans Voge-
ment villet give hannem Tid eller Respit, hans For-
sæt²⁾ at kunne forfærdige og skrive, hans Breve at
fremlægge og lade læse o. s. v. Derimod havde igien
Ulrik Sandberg stævnet Sigfrid Reinskat for nogen
Uqvemsord, han paa Viborg Landsting d. 3. Dec.
næstforleden skulde have ladet sig mod hannem und-
falde, ligesom han skammelige og uredelige skulde
have ladet hannem antaste og hedsføre; desligeste
beraabte sig paa, at han skulde have forholdt sig
saa ærligen og tilbørligen, som han formeente Ulrik
Sandberg aldrig gjort havde o. s. v. — Hr. Sig-
frid lagde endvidere sin skriftlige Veretning i Rette,
udi hvilken han besværges sig, at hans Herreds

1) o: Høhnisch eller haanlig.

2) o: hans Indlæg eller Forsvar.

mænd, han var begierendes, som vidste hans Dingængelse og Levnet, ikke maatte fremkomme til Samrum Herredsting at vinde og bekiende deres Sandhed; men hans Avindsmænd, som ikke vare hannem gode, de maatte vel stædes til Forhør, endog han samme Vin-der haardeligen benægted ic.; endvidere, at Ulrik Sandberg imod hans egen Skrivelse ubilligen og uredeligen paa hans Gaard skal ladet hannem overfalde, „hands Berge bagleedes (o: baglænds) hannom fraaryekt oc siden, med hands Hender paa Ryggen oc til Lederstangen¹⁾ at holde²⁾, hannom hedenført,” og i alle Maader utilbørligen medfaret, en Adelsperson ingen- lunde gemæs, at skulle som Lov-ufordecst tracteres o. s. v. (Fremdeles klager han blandt andet over, at der ved Viborg Landsting blev saa hastigt procederet imod ham og strax senteret, at ikke den tiende Part af hans Breve blev overscet). Ulrik Sandberg fremlagde derimod Kongens Misfibe til sig, dat. Antvorfkov 4. Aug. 1608, i hvilken Kongen ham høiligen manderer og befaler, „at han strax uden al Forsømmelse med største Vindskibelighed og tilbregghiste³⁾ Leilighed (et andet Sted staaer tilbregligste Middels), sig det beflitter, at han paa vort Elot Lundenæs kan fange Friherren anholden (o: Friherren fangen anholde) og siden der sammesteds flittigen lader beuoge og forvare, indtil vi lader hente hannem derfra, hvilket skulde skee med det

¹⁾ Lederstang, o: Stængerne i en Ledder-, Letter-, Tramme- eller Hauge-Vogn.

²⁾ o: at binde.

³⁾ Tilbregligste er det samme som zuträglicste, o: tienligste, gavnligste og ferdecclagtigste.

første; saafremt han undvigte og bortkom, han da ikke derfor vilde stande os til Rette." Han havde brugt de beste og lideligste Middel, han vidste, hannem at antaste, efterdi han havde sig ladet forlyde, siden han sidst kom hjem fra Kiøbenhavn, at aldrig nogen skulde tage hannem ud af Herningeholm, forend de toge hannem døder ud; han og havde om Morgenen affpændt sine Bøsser og hældt Fængkrudtet fra dennem, hvilket fornævnte Ulrik Sandberg med tvende Præsters (Sr. Jens Nielsen, Præst til Biellerup Kirke, og Sr. Anders Madsen, Præsten til Rind og Høring Kirker) deres Vidnesbyrd strax for os beviste; tilmed gif Ord og Tidinge, at han samme Nat vilde undvigt og bortremt. For det femte, som Sr. Sigfrid forevender, at iblandt Adelen her i Riget ikke skal være slikt sædvanligt, berettede Ulrik Sandberg, at ikke er hørt, at nogen Adelsmand her i Riget haver giort og bedrevet slike uchristelige og tyranniske Gierninger, som han giort haver og hannem er overbevist; og efterdi det var en uherlig og usædvanlig nye Gierning og Misdaad af en Adelsperson, meente han, der og burde at efterfølge en sonderlig Process. Endelig viser han, at der var givet Sr. Sigfrid Tid nok til at faae sine Breve i Stand og beviser med hans egen Haand, Brev og Segl, at alle de Vidnesbyrd, der til Herveds- og Landsting vare tagne, vare tagne efter Sr. Sigfrids egen Begiæring." „Da sagde vi derfor saaledes af for Rette, at for^{te} Ulrik Sandberg bor for sliig Sigfrid Reinskats Injurie og Forulempelse qvit at være." Dagen efter faldt Hervedsdommen over S. Reinskats, hvoraf et Udteog af de med ham gjorde og ved Vidner beviste Beskyldninger er indført i *Tids 1795 4de Dv. p. 1 sq.*

i Folge hvilke han, 1) forholdt sin Sognepræst Hr. Anders Madsen og Sognefolkene Nøglen til Kirken, saa at Præsten maatte prædike paa Kirkegaarden eller, i haardt Veir, i Vaabehuset; adskillige maatte undvære Sacramentet, da Præsten ikke kunde komme til Kalken og Disken o. s. v. Han indviklede samme Præst i en Trætte, før at han ei i rette Tid skulde blive ordineret, og herved døde flere end 60 Mennesker af Pesten uden at faae Sacramentet. 2) En gammel stakkels Mand stødte han og traadte med Fodderne, saa han døde 3 Dage efter, uden at han maatte faae Sacramentet, hvorom der adskillige Gange blev sendt Bud til Hr. Sigvart, men han svarede blot Buddet, at han kunde gaae i Stegerstet og slikke Fadene. 3) En Dreng, som han med Magt havde fort med sig fra Tydskland, lod han sætte i Fængsel paa Herningsholm, hvor alle Fingre og Tæer froos af ham. Hr. Sigvart lod desuden sætte ham en Mundkurv for Munden med Laas for. 4) En Smed og en anden Person havde han nær druknet i en Dam. Den sidste lod han engang sætte i den spanske Kappe¹⁾, fordi en Ræv undløb Hundene. Han havde ondt i den ene Fod og kunde derfor ikke staae opreist med Kappen, men faldt omkuld; saaledes maatte han tilbringe en heel Vinternat. Da Sigvart saae ham næste Morgen, lod han fæste et Reeb oven i Kappen og ham saaledes ophænge ved en Vielke i Laden, hvorfra han dog siden omsider blev nedtaget. 5) Han blev vred paa en Pige, der lavede til Varsel, og forbød alle at

¹⁾ Altsaa et Devijs, at denne Straf allerede for, ja! maastee længe før 1609 var i Brug, est. Berghijt. p. 79.

huse og hæle hende; endelig grov Pigen med sin gamle Moder sig ind i en Hoi paa Marken, tilbakkede Stedet med Riis og Torv, og her blev hun forlost. 3 Dage efter drog Sigvart derud med sine Folk, og, alle Bonner uagtet, lod han sætte Ild paa Hytten, saa at den brændte; og den fattige Pige maatte i sin store Svaghed krybe ud paa Hænder og Fødder henad den vilde Mark. 6) En Mand, han laae i Drætte med, vilde han ikke lade blive begravet, da han døde, men udsendte sine Folk med Spyd og Forke, som de lagde over den Grav, som var gravet til den Døde; man fik aldrig at vide, hvorhen Liget blev bragt. 7) Ein Frue slog han Huller i Hovedet med en Ildfork, en Tallerken o. s. v., da hun engang foreholdt ham, at han gjorde sine Folk Uret. 8) Da han en Dag saae en af sine Dreng, som skulde vogte Kreaturer og var 14 Aar gammel, sidde og lege i en Sandgrav med 2 niaarsgamle Piger, lod han ham bringe ind i Stalden, og, bunden til en Bom i samme, hudstryge over hele Ryggen; derefter pidskede han ham selv foran omkring hans lønlige Lem, indtil han var ganske blodig overalt. Han lod derpaa de 2 Piger bringe ind i Stalden, for at de skulde beskylde Drengen for at have villet tage dem med Vold. Da Drengen endelig var sluppet hjem til sin Fader, satte Sigvart denne følgende Wilkaar, at han enten skulde give ham en Madstueb til 3 Daler, eller sidde i Stofken i 14 Dage eller og levere Sonnen tilbage. Faderen lovede 3 Daler og gav Sigvart sit Segl; hvorpaa denne skrev et Brev paa 10 Daler og satte Seglet derunder. Faderen maatte betale de 10 Daler; men da hans Kone fortrod paa denne Uret, gif hun, uagtet hun

lavede fremmelig til Varsel, til Herregaarden for at beklage sig for Fruen, men Sigvart lod hende sætte i Stokken og sagde, at hun skulde sidde der i Mandens Sted; Manden maatte da give Sigvart 24 Daler for at faae Konen løs og desuden 3 Daler Skriverpenge til Fogden. 9) Da hans Frue formedelst hans tyranniske Omgang maatte drage fra ham, fik hun Kongl. Brev paa, at hun maatte tage sin Gaard og det derværende Løsbøer til sig, for at betale Giælden; men til Trods for Befalingen tog han Gaard, Gods og Løsbøer i Besiddelse, og afhændede deraf saa meget han vilde.¹⁾ Hertil kan endnu føies, som forbigaaet i Iris, at da den tydske Dreng var ude med Hr. Sigfrid i Sthyrmark¹⁾, fik han en Mulkurffe paa med en lang Enabel for at ingen skulde give ham Mad eller Drikke, hvilket var strengt nok at handle med en Tyrk. Dette vidnede Jens Andersen, der ligeledes saae, der han var hos Hr. Sigfrid paa Fredberg²⁾, at denne slog Fru Magdalene Munk med et stort Træ, saa at hun var saa blaae, som en Rødelshonde³⁾, hun maatte da en Uften gaae fra ham, og laae i 14 Dage i en Kro, omtrent 3 Meils Vej fra Fredberg. En anden vidnede, at han skieldte hende ud for den danske Schandseck

¹⁾ s: Steiermark. S. N. selv taler i sit Indlæg om Østerrige, og der ligger en Bye ved Navn Friedberg i Steiermark.

²⁾ Der er nemlig ogsaa et Fredberg i Jylland, i Korsbø Segn, Gislum Herred, Mariager Amt, sem i gamle Dage var beboet af Adel, Hoff. Fr. 3die, p. 378; Atl. 4, p. 548.

³⁾ Blaae s: fært, og Rødelshonde s: Bunden paa en Rødel; og er saaledes Meningen denne, at hun var saa fært, sem Bunden af en Rødel, der nyelig har hængt over Ilden.

(Schandfleck?). — Vonderne undvege, i Følge Fruens Klage, deres Gaarde, saa at Godsset stod øde og Følkenene og Tyendet paa Gaarden faldt fra, saa at Fruen blev ene med Baron Sigfrid i Huset, hvoraf fulgte, at hun med Groft (∴ Gravning) og besværligt Arbeide, Sengereden, Gulvseien, Tørbæren og andet saadant, hendes adelige Stand ingenlunde gemæs, haver paa det høieste været besværges og endog hun oversligt uvanligt Arbeid paa det høieste er bleven fortvælet, forsvaget og udmattet, og det meste mueligt skiftet sig efter hans Gemyt, haver hun dog ingen Frugt dermed kunnet skaffe eller nogen Tak fortient, medens derforuden med idelig Trudsel, Banden, Ildeladen, Hug og Slag er bleven tracteret, saa hun er bleven forarsaget at drage fra hannem og sliq hendes Nød og Muliggende Os, som hendes høie Øvrighed, klage-ligen andraget og tilkiendegiver; og er denne hendes Klage, som det hedder, nedskrevet i hendes høie Alder (uagtet hendes Datter omtrent maatte være født 1590, og Moderen altsaa neppe 1609 kunde have været over 60 Aar, og altsaa, da hun 1588 blev gift, omtrent været 40 Aar gammel). Som Følge af alle disse Forbrydelser blev S. Rindskat dømt til evigt Fængsel (cfr. gen. biogr. Arch. 1, p. 32 Tab.). D. 26. Jan. 1609 og s. D. fik Arild Hvitfeld som Vænsmand paa Drarholm i den Kiledning følgende Brev: Chr. 4de. Vor synderlige Gunst tilførn. Vider at efterseu os elskelige (?) Sigvard Rindskat formedelst hans uskikkelige og tyrannisk Vedrist, han udi langfommelig Tid haver øvet og brugt her udi Riget, nu til denne Herredag af os og vores elskelige Danmarks Riges Raad er tilfunden at skulle have et evigt Fængsel, da bede vi

Eder og ville, at I der paa vort Slot Drarholm udi Erik Munkes Kammer lader hannem indfætte, og siden saaledes bevare, at, dersom han undviger eller bortkommer, I da ikke derfor ville stande til Rette. Hvad hans Underholdning belanger, haver I Eder imod hannem ligesom med den anden Fange der sammesteds at rette og forholde. Horsens d. 26 Jan. 1609 (Ejæl. Segnels.).

1617 udgik der dernæst følgende Kongebrev i denne Anledning til Jorgen Lykke: Chr. 4de. Vor Gnist tilførn. Viid, efter som Du for nogen Tid siden haver bekommet vores naadigste Befaling at sætte et Tusind Rirdaller paa Rente til din Hustrues Faders Klæder og aarlige Nødtorft, som paa vort Slot Drarholm anholdendes er, og Du underdanigst giver tilkiende, hvorledes han skal have afhandlet en stor Part af din Hustrues Moders Gods og din Hustrues Moder dersforuden skal have efterladt sig Gæld, da ere vi naadigst tilfreds, at ifkun femhundredde Rirdaler alleene bliver standendes paa Rente, og Renten af for^{te} 500 Rirdaler til for^{te} Din Hustrues Faders Nødtorft aarligen bliver erlagt paa for^{te} Drarholm, indtil vi anderledes derom tilsigendes vorder. Frederiksborg 11. Nov. 1617 (Nydske Segnels.). Denne Jorgen Lykke til Fallemose, som var * Sigvart Reinskats Datter Regine v. Reinskfat, nævnes endnu 1624 og † i Juni 1633, og Biskop S. Mikkel sen holdt Ligpræken over ham d. 28. Juni s. A. i Bogense Kirke (K. N.). Fallemose er altsaa formodentlig Fiellemose, der endnu af Hr. Verntzen nævnes som en Herregaard i Hindsgavls Len eller Bends Herred, og som altsaa formodentlig, efter Navnet at slutte, maae have ligget i Fielsted Sogn. Besynderligt er det ellers, at blandt alle de Mishandlin-

ger, bemeldte S. Reinskat beskylbtes for at have besgaact mod sin Kone, den i Hoff. F. 4de p. 605 omtalte aldeles ikke forekommer; hvilket maa skee lader sig bedst deraf forklare, at man ikke ønskede at give den end mere Offentlighed, end den allerede ved Rygtet havde.

p. 65 L. 9. D. 26. Jan. blev Albert Skeel halsbugget, og Friherre Rindskat henført til Drarholm. (K. N.)

p. 66 L. 6. Henrik Gise eiede ikke Torbenfeld (som Hoffmann har), men kun Turebhygaard, nu Turebhyholm. (K. N.)

p. 67 L. 18. 1600 maae hedde 1600 og nogle, thi han arvede først disse Gaarde 1608 (G. Brock 1, p. 55), og Stiervad folgte han først 1613 til Sorgen Skeel, der endnu 1607 skrev sig til Hegnet.

p. 68 L. 3. Eske Wilde var nemlig gift med Karen Krabbes Datter. (K. N.)

p. 68 L. 16. Denne Mester Peder Thøgersen var Skolemester, o: Rector, i Raubers (see G. Brock 1, p. 44 L. 5).

p. 70 L. 28. Kongen havde nemlig ladet Raadet did forskrive for at domme paa onde Albret Skeel til Jungergaard (cfr. G. Brock 1, p. 65 & 78), og Friherren Hr. Sigfrid Rindskat (Hegelunds Kalender, jfr. supra p. 61—65).

p. 74 L. 5. i Bore skal maa skee læses 1 Bore, o: $\frac{1}{2}$ Snees.

p. 74 L. 21. Om Ordet fortgiernets Betydning see p. 102 L. 6.

p. 74 L. 32. Gert Bryske skrev sig uden Tvivl den Tid endnu til Estrup (see G. Br. 1, p. 21), og

nogen Margrethe Bryske eristerede der den Tid ikke. (R. R.)

p. 76 L. 15. Fru Ané Krabbe til Stenalt var en Sønnedatter af Christoffer Rosenkrantz's Søster, Anna, som var * Hr. Tyge Krabbe. (R. R.)

p. 77 L. 19—20. Nebel bør hedde Nebbe (ved Beile), Lyndelse Lynderup og Gunderup Gunderslof; alt i Folge Rothes Gft. 2, p. 320. (R. R.) Hun blev gift med ham 1603 og han havde sat Alting overstyr i de 5 Aar inden sin Død 1608 (Hansens R. B. p. 80); altsaa hvert Aar en Herregaard.

p. 78 L. 9. Om denne Herredag, hvor ogsaa Reinskaf blev domt, see mere supra p. 64—65.

p. 79 L. 30. I Sept. d. 2. holdtes Landdag i Haderslev, i Folge S. Grubbe, men det danske Rigsraad havde formodentlig hverken ved den eller ved den i Flensborg noget at gjøre (R. R.); hvilket dog undertiden var Tilfældet, see f. Gr. G. Br. 1, p. 121 L. 11.

p. 80 L. 11. 1610 blev Eske Bildes (til Swanholm) Enke, Fr. Elsebe Skram, sogt af Eske Breef for 49,000 Daler. (Klevenf. Uddrag af Herredags Dombog ved R. R.)

p. 81 L. 17. Et endnu langt ældre Vidnesbyrd for denne Sandhed findes imidlertid i Marm. Dan. 2, p. 135.

p. 84 L. 30. I Mikselfens Slægtetog anføres om Jørgen Velov til Hastrup, der † 1628 og blev bisat i Lunds Domkirke, at Biskoppen prædikede over ham og Claus Daae talede over hans Grav. Hr. Tage Thott Ottfen talte over Arel Ulfstand († 1631), da Vaabenet blev nedlagt med ham i Graven. Biskop Hans Mikselfen har i sit Diarium under 1641

følgende angaaende Rigens Admiral Hr. Claus Daas og hans Frue, der begge døde paa Traugbegaard i Tjen: April. 20. funera Dn. Claudii Daa ejusque conjugis cum magna pompa & solennitate in urbem (Odense) inuenta sunt; d. 21. Concionem habui in exequiis eorundem; Holigerus Rosen- crantzius insignem gratiarum actionem ad Coll— (Collegas eller Collectionem, altsaa comi- tatum) instituit pro Dn. Claudio Daa & Dn. Just Hø- gius, Regni Cancellarius, pro conjuge. Cantzleren Hr. Christen Thomesen talte paa Graven baade over Hr. Just Høg og over Knud Ulfeld, som begge † 1616, cfr. Rothes Gft. 1, p. 407, 522 (R. R.). Ogsaa Marcus Gise holdt Eigtale over Niels Juul 1697 (Werl., cfr. Roth. Gft. 1, p. 315).

p. 85 L. 29. Det var det gamle 1611 odelagte Gothenborg, der laae paa Hisingen, medens det nu- værende ligger paa Fastlandet. (Werl.)

p. 86 L. 2. I Folge Vid. Selsk. Ordbog; hvor- imod det i Folge Hist. T. Skr. 3, p. 472 & 473 snarere synes at have været et Slags Bretspil, eller maastee snarere det saa kaldte Puf.

p. 89 L. 17. Hr. Niern Madsen var Sogues- præst til Borup og Hald siden 1610. (R. R.)

p. 93 L. 13. cfr. d. 26de s. M. Disse 61 Da- ler til Apothekeren have formodentlig snarere været for Aqvavitte og Liqueurer end for Medicin.

p. 93 L. 22. Kortelæs er snarere en Dolk eller et kort Sværd end et Gehæng; cfr. Schl. Saml. 1, 4, p. 65 og Rothes Gft. 1, p. 431.

p. 96 L. 23. Født 1613 og † 1693.

p. 97 L. 9—10. Posttoi er formodentlig Toiet til Postbognen eller den saakaldte hollstenske Bogn.

p. 99 L. 28. Nr kunde maaskee være en Contraction af Algerens Grode eller Korn i Almindelighed; men at fore Korn til Skaane vilde være at give Vagerborn Hvedebrod; altsaa vil jeg snarere troe, at derved skal forstaaes Alse (cfr. Alm. 1613 $\frac{7}{8}$, hvor Alse ligeledes skrives Nr); thi Alnerup laae netop paa Sletten eller paa den skovlose Deel af Skaane, og den danske Bogeaase, der brugtes ved saa mangfoldige Leiligheder, især ved Sæbesyderierne, maatte steds i et Land som Skaane, hvis Rigdom just ikke bestod i Bogeskove, og især paa den skovlose Egn af samme ikke blot være anvendelig, men ogsaa let, og det med Fordeel, kunne affættes.

p. 100 L. 9. Skod=Dren ∴ Udsfuderer eller caßserede Stude.

p. 100 L. 30. Bar= eller Ber=Sviin kan ogsaa være et vorent Sviin, ∴ et Sviin, som har sin fulde Bært.

p. 102 L. 6. Sortgerit eller sortgiæret kaldes det Kreatur, der er sort, men har en hvid Streg fra Lysken og op til Ryggen (Vid. Selsk. Ordb. s. v. giæret) som et Giærde eller en Giord, ∴ et Vælte.

p. 102 L. 17. Det fortiener ved denne G. Brocks idelige Studehandel at bemærkes, at Studehandelen den Tid var en af Danmarks hypperste Indtægtskilder, saa at Helvad. Sylva chronol. netop ved Aaret 1612 bemærker, at der i dette Aar var fort 42000 Stude ud fra Danmark til Elben, men at der i de andre Aaringer endnu udfortes mange flere til Elben, og det foruden at regne den Mængde, der aarligen udfortes

paa Skibe til Nederland o. s. v. Hvorhos denne danske Studehandel var saa gammel, at der allerede 1497 alene fra Fyen udførtes 2 à 3000 Sfr. om Aaret (N. D. Mag. 5, p. 151).

p. 102 L. 21. Om Fru Else (Kindenoy) Absalons (Vices Enke paa Logtved), see Alman. 1613 d. 23. Juli.

p. 105 L. 21. Dog var det maaskee snarere den Fru Ane Lykke, der var Mouritz Stygges Enke, og om hvem see Hansens R. B. p. 52—53. (R. R.)

p. 106 L. 14 sq. Det hele Nars Begivenheder sees nu fuldstændigere i den i det foregaaende for 1613 meddeelte Almanak.

p. 106 L. 22. Herredagen i Kiob. begyndte rigtig den 31. Mai (see foranførte Almanak af 1613; hvorimod det der hedder, at de 2 Dseiske Herremænd ikke før d. 11. Juni bleve domte, ligesom Marcus Lund d. 28. s. M.).

p. 106 L. 25. D. 8. Juni bleve de 2 Herremænd fra Dsel halshugne for Kiob.s Slot for forræderiske Breve, og d. 30. blev Marcus Lund, i Folge Hegelunds Calend., halshugget for Kiob.s Slot, fordi han havde slaget sin Frue ihjel. (R. R.) Det første stemmer imidlertid ikke med Almanakens ovenanførte Vidnesbyrd, og skal maaskee altsaa hedde d. 18.

p. 106 L. 27. I August 1613 blev Jytte Brock tilfagt Jørgen Steel paa Dronningborg, i Folge hans Liggprædiken (R. R.), cfr. ovenstaaende Almanak d. 17. Aug. — S. N. d. 30. Aug. kom Kongebrev til nogle af Adelen om at møde i Colding d. 15. Sept. for at følge (Kongen) af Landet, nemlig 2 Gyldeu-skierner, 2 Eskeler, Gste Brock, Corfitz Rud, Marcus

Vilde og Christen Thott (Hegel. Calend. ved R. R.), men G. Brock undskyldte sig formodentlig Sygdom, cfr. Alm. 1613 b. 27. Aug.

p. 106 L. 32. At denne hans Datters Dros-
 Iovelse formodentlig først er skeet 1614, see den fore-
 gaaende Almanak af 1613 under 5 Febr.

p. 107 L. 8. Brylluppet stod d. 1. Mai i Vi-
 berg (Eiigpr. over J. Skeel), men Jergen Skeel var
 endnu ikke Rigsraad 1614 (R. R.) og blev det først
 1627.

p. 109 L. 6. Om alle disse Herligheder see ud-
 forligt Nygss Fortale til P. Dros Levnet p. XXI.

p. 109 L. 21. Ved hvilken Leilighed ogsaa Suz-
 sets Møglar bleve den unge Kone paa en heilidelig
 Maade overleverede; og giældte siden dette Møglar-
 hun stedse bar ved sin Hofte, som Symbolet paa henz-
 des Regimente saavel i Huus, som i Kælder.

p. 110 L. 10. S. Grubbe var i Marts (1615)
 til Herredag i Kiob., paa hvilken Hans Lindenovs Sag
 blev hørt d. 14., og han domtes til Fængsel paa Drar-
 holm. Til denne Tid kom den svenske Rigsraad,
 Baron Johan Skytte til Kiob., ved hvilken Leilighed
 G. Brock forekommer i Myrup's Characteristik af Chr.
 4de p. 40 og især p. 43. (R. R.) Hvad derimod
 Hans Lindenov angaaer, da maa han enten først eller
 sidst ogsaa have siddet arresteret paa Kiob.s Slot; thi
 1621 hedder det, at Christof Dybvad skulde hensesættes
 i det Kammer paa Kiob.s Slot, hvor Hans Lindenov
 før havde siddet (Schl. Chr. 4de 2, p. 159—60).

p. 110 L. 31. Denne Ombygning af Capellet
 var allerede begyndt, da Birgitte Brock (Thyge Vrahes)
 1639 døde; thi hun bad paa sit Yderste sin Søster

Elisabeth (Frantz Lyffes), at hun vilde mage det saa, at hendes Cal. Forældres Begravelse kunde blive færdig, hvorudi hun og vilde indføres. (Koth. Gft. 2, p. 97.)

p. 111 L. 4. Denne Arel Skriver forekommer oftere saavel i Almanaken af 1612, som i den af 1613.

p. 111 L. 18. Dette maa dog formodentlig ikke være at forstaae om Dommen; men om sammes Execution; thi i Folge Fortsættelsen af den Aalborgske Præst Christen Staffensens Optegnelser hedder det: 1603 til Herredagen i Kiøb. blev Cal. Niels Raases Frue, Fru Berethe Rosenfrantz halslugget for den fiætterste Levnet ¹⁾, hun med Giord Raas en Tid lang havde bedrevet (sef. p. 35 supra), og blev fornævnte Giord samme Tid sagt baade fra Hals og Ore; men (først) Mar 1616 om Foraaret blev Giord Raas fangen i Hanherred af Manderup Parsbergs (Lænsmanden paa Aalborghuses) Fuldmægtig og sendt til Kiøb. og blev der halsluggen for for^{te} Kiætterie (S. R.); altsaa blev han først henrettet 13 Mar efter at han var dømt.

p. 111 L. 30. Skiondt Selvader ogsaa p. 300 kalder ham Cancelli Verwalter, skal det dog egentlig hedde, hvad det ogsaa som oftest kaldes, Cancelli Verwandter eller Cancellieforvandte, s: Alsocié eller Medlem, et Embede eller en Post, der dog imidlertid var ringere end Cancelliesecretærernes; thi om Hans Andersen til Kiribull hedder det i hans Geneal, at han 1588 var Cancellieivervandter, men 1592, da han døde, Cancelliesecretær.

p. 112 L. 4. Hoff. 1, p. 21 T. 3 siger derimod, at Palle Friis blev halslugget, fordi han havde dræbt

¹⁾ Kiætterie s: Misdåm eller blodskanderiff Levnet.

sin Hustru (Ane Haar) paa Skibet og kastet hende over Borde.

p. 112 L. 23. Under denne Herredag døde d. 29. Juni 1616 Santsleren C. Friis til Vorrebye; og om hans og hans Kones Dod findes et interessant Sagn hos Thiele i N. F. S. I, p. 254.

p. 112 L. 24. Herredagen i Golding begyndte formodentlig d. 29. Nov.; thi ved dette Datum tilføjer S. Grubbe: **Conventus Senatorum Coldingi.** (R. R.)

p. 113 L. 3. Det var forresten almindeligt, at vore Konger sløge Riddere ved deres Kroninger; og om den bekendte Jørgen Lykke til Overgaard, som † 1583 og som S. Grubbe kalder miles auratus, siger han tillige, at han ved sin Dod var postremus hic in Dania ex isto ordine. Blev nu Jørgen Lykke 1559 ved Fr. 2dens Kroning slaget til Ridder, saa vil Grubbes Udtryk ikke sige andet, end at han var den længstlevende af dem, som 1559 bleve slagne til Riddere. Blev han derimod (som Resen vil) 1559 ikke slaget til Ridder, da betyder Ordo eqv. aurat., at han var Medlem af det almindelige over hele Europa udbredte Riddersamsfund, men ikke Medlem af nogen speciel dansk eller dansk-kongelig Orden, hvoraf alle senere danske Riddere i Følge heraf maatte anses for at have været Medlemmer. Men uagtet Resen 1559 blot lader 3 blive Riddere og 11 undskyldte sig for at modtage Ridderlaget, og derhos hverken lader J. Lykke være blandt de første eller de sidste; saa er det dog paafaldende, at man i de i D. Mlag., Huges P. Dre, Rosenvinges Doume ic. indførte Doc. lige fra 1517 til Jan. 1559 ikke finder J. Lykke kaldet enten

Ridder eller Herre, hvilket derimod strax efter i en lang Række Aar er Tilfældet; og slaaer man endelig op i *Heravit Fr. 2dens Kroningshistorie*, da finder man (ganske i Modsetning til Resen), at der var 8, der blev Riddere og 12 der undskyldte sig, men at J. Lykke netop var iblandt de 8 førstnævnte, og altsaa er det denne kongelige Ridderpromotion, S. Grubbe kalder en *ordo equitum auratorum*, hvad man maa ssee bedst kunde oversætte ved en Hof-Ridder-Orden.

p. 113 L. 8. I Chr. 4des Skriv-Salender for 1617 hedder det ved 18. Oct., at alle Rigens Raad kom sammen i Kieb., at deliberere udi den Polniske Sag. Kongen kalder derhos den polske Gesandt Hans Weier; men S. Grubbe Johannes Woier; og sidstnævnte beretter derhos, at han ved sin Audients d. 6. Oct. talte overmaade frit (*nimis libere*) om Kong Carl og Gustav Adolf. (K. R.).

p. 113 L. 23. Holger Rosenfrands skulde allerede i Folge Kongens Brev til ham af $2^{\frac{3}{4}}$ s. A., d. 8. Febr. 1618 være paa Antvorskov, hver Vi, som det hedder, noget med Eder og de andre Rigens Raad have at forrette, som os og Riget er magtpaaliggende (Dipl. Langb.). I et *Diarium Nr. 1007*, 4to, Nye Kongl. Saml. nævnes ogsaa Rigsraads-Forsamlingen paa Antvorskov i Febr. 1618, som Kongen forlod *minus contentus* og lod Rigsraadet blive tilbage; man sagde, at Rigsraadet ikke havde villet indvillige i hans Begiering; *de bello namque fama erat*. (K. R.).

p. 114 L. 21. cfr. infra p. 115 L. 15.

p. 115 L. 10. Skulde G. Brock ikke den Tid have været tilstede i Halmstad, hvorfra Kongens Brev

er dateret, siden det saa hastigen kunde omgiøres med Forlæningen af Mariager Kloster? Mogens Raas, som fik dette Løn, var Befalingsmand paa Halmstad Slot og var saaledes i det mindste ved Haanden (R. R.). Ogsaa G. Brock kunde saa meget lettere der have været tilstede, som Kongen netop i denne Dye holdt et Møde med Kongen af Sverrig fra 25. Febr. til 2. Marts (Heltvad. p. 303—4), og vistnok ved denne Leilighed af adskillige Rigsraader var Ibsfaget.

p. 115 L. 15. I Dipl. Lang. findes Chr. 4des Misſive, dat. Antvorskov=Slot d. 7. Juni 1619 (altsaa under Herredagen), til Lænsmanden paa Gulland, at han skulde lade G. Brock bekomme til Dronningborg Slots Bygnings Behov, „naar han Dig derom besøgindis vorder“ og Skibe derefter stikker, først 16 Fyrrebielker, hver 18 stiel. Allen lang, og dernæst 70, hver 16 Al. lang. Og i Folge Langebets Antegnelser udsledeedes der Dagen efter en anden Misſive om Gullands=Steen til samme Slots Reparation (R. R.). Dette er altsaa den samme Reparation eller Bygning paa Dronningborg, som allerede var begyndt 1618 (sef. G. Brock 1, p. 114.).

p. 115 L. 22. G. Brock kunde saa meget snarere komme til at arve Gste Bilde, som denne baade var hans Morbrodersøn og hans Farsfoster= eller Fastersøn, hvilket sees af følgende Tabel (af R. R.):

Lytte Podebuff

* 1) Niels Brock.

* 2) Knud Henrikken Gyldestierne.

1	1	2	2	2	2
Lauge Brock.	Margrethe Brock	Henrik Gyldestierne	Karen Gyldestierne	Ane Gyldestierne	Præbjørn Gyldest.
Esse Brock.	* Jørgen Wilde.	† 1592.	† 1596	† 1595	† 1616.
	Esse Wilde.	Knud Gyldestierne til Nagaarde og flere Børn.	* Arel Gyldestierne	* Corfsh Viffert.	Knud Gyldestierne til Besberg og flere Børn.
			Knud Gyldestierne til Thim (eneste Barn).	Christense Viffert † 1604 (eneste Barn).	
				* 2) Breide Rankau.	
				Frank Rankau (eneste Barn).	

p. 116 L. 14. I en Udskrift af 1635 (i Con-
sistorii Archiv) af Roskilde Capitels Jordebog paa
Præbendæ militum Guds nævnes ogsaa Eske Brocks
Gaard i Pilestræde i Kiøb., af hvilken der betalted
(til Præbendet) 2 Rirdaler i Jordskuld. (K. N.)

p. 117 L. 6. Eske Bilde til Ellinge døde alle-
rede i Jan. 1619; thi S. Grubbe skriver under 26.
Jan. f. N. ex spatiando cum Ser. Rege ante ar-
cem Lauholmensem adferebatur nobis nuncius
de morte optimi mei amici Eschildii Bilde de
Ellinge (K. N.), saa at man altsaa næsten maatte
formode, at Doc. havde været af 1618 i Stedet for
af 1619, og da kunde man ligeledes tænke sig det
muligt, at Lauge Brock omtrent 1618 var fulgt til
Frankrig med sit Næstfødsfendebarn, Siler Krasse
(eneste Søn af Eske Krasse til Nøsendrup), som ogsaa
† i Paris d. 17. Nov. 1618 (18 eller 19 Mar gam-
mel). Overhovedet skulde man næsten synes, at den
Reise, paa hvilken Lauge Brock døde, ikke vel kunde
have været hans første Udenlandsreise, siden han først
tiltraadte den, da han var over 20 Mar gl. (K. N.).
Vi have i det foregaaende viist, at han rimeligviis
1613 tiltraadte sine Studier ved Kiøbenhavn's Univer-
sitet, og da man ved samme skulde tilbringe 3 Mar, er
han rimeligviis reist udenlands 1616, men igien paa
en kort Tid vendt tilbage til sin Søsters Bryllup
med Tyge Brahe d. 6. Sept. 1618, og har efter Vinter-
rens Forløb atter givet sig paa-Reisen om Foraaret
1619.

p. 118 L. 2. Det er ikke Margrethe Udson We-
stenie, der selv har beskrevet sit Levnet paa Vers, men
hendes efterladte Mand.

p. 118 L. 31. I det ovennævnte Diarium i Nye Kongl. Saml. hedder det under 27. Mai 1621: **Comitia solemniter Havniæ celebrata, in quibus inter reliqua foemina nobilis, magiæ rea, decollata est; og et andet Sted: 1621 Comitia Hafniæ celebrata, quibus finitis, virgo nobilis etc.,** ligesom forhen. (K. N.)

p. 119 L. 22. Om Reisen til Blokøbjerg og flere derhen hørende Ting see Verlauffs Anteg. til Holb. p. 287 sq.

p. 120 L. 18. Om det lovlige eller ulovlige i Jørgen Lykkes Forhold mod bemeldte Præst, see K. Rosenvinge i Jurid. Ugeskr. 17, 2, p. 317 sq. og Engelstoft i Theol. Tidskr. 6, 2, p. 130 sq.

p. 120 L. 22. Henrik Lykkes Søster, Ide Lykke, var * Baldemar Parsberg til Jernit; og Baldemar Daas var disses Dattersøn (K. N.). Allsaa har Hoff. F. 3die p. 385, Atl. 4, p. 683 og Hansen R. B. p. 95 feilet, som lade Baldemar Daas være * med Jørgen Lykkes Datter.

p. 120 L. 28. Om Fru Ane Lykke see mere i Echl. Chr. 4de 2, p. 317—48.

p. 121 L. 6. Blandt Underskrifterne af Rigens Act og Dele forekommer G. Brock allerede som den 5te Rigsraad.

p. 121 L. 8. 1623 d. 10. Juli blev Jomfru Johanne Lykke Griksdatter til Vallumgaard (Datter af Erik Lykke til Eskær og Dorthe Krabbe, Søster til Ane Krabbe, Gfke Brocks Frues Stedmoder), søgt af Gfke Brock til Estrup for 1000 Rd. Species. Falk Gise Falksen, som hendes anordnede Børge, paa-stod, at den Gield ei burde gielde, siden den var

giort uden hendes Børges Samtykke. Gffe Brock godtgjorde imidlertid, at Jomfru Johanne havde oppebaaret Pengene til hendes store Nytte og Gavn og at have kiobt Guds derfor; thi blev G. Brock domt af Rigens Cansler til at have sin Forfolgning over Johanne Lykke, ligesom hun og i lige Tilfælde var domt d. 27. Juni 1622 paa Herredagen at betale en Gield til Jorgen Lykke (Klevenf. Uddrag af Rigens Dombog ved K. N.).

p. 121 L. 14. I Folge Helvad. Sylv. chronol., p. 321, begyndte Herredagen 1623 i Kiøbenhavn Mandagen efter Trinitatis, og Hertug Hanses Sonner modtoges S. Hans Dag (Slanges Chr. 4de 1, p. 492 siger: næste Dag efter S. Hans), paa Slottet ved deres Affendinge deres Andeel af Hertugdømmet Slesvig til Løn af Kongen i Rigsraadets Nærværelse. (K. N.)

p. 122 L. 26. Uagtet saaledes Tiden synes at være falsk eller 1627 at være et urigtigt Aarstal, er det dog mærkeligt nok, at i Optegnelserne af Krigsarmaturens Forfatter, G. Testrup, hedder det ligeledes, at da Chr. 4de 1627 blev overvunden af de Keiserlige, skulde en Adelsmand i Viborg Domkirke have talt ham noget haardt til, og da Kongen, herover for-tørnet, greb til sin Naarde, tog den anden ogsaa til sin og sagde: Hold inde! her sidder Magen til den. (K. N.)

p. 123 L. 4. Ogsaa Otto Skel blev Rigsraad 1627. Schl. Chr. 4de 1, p. 310.

p. 123 L. 32. Angaaende Dyrtiden 1623 yttver Helvader sig saaledes: I denne Sommer og Høst er den allerede begyndte Dyrtid betydelig tiltaget, saa at en Ed. Rugmeel paa mange Steder kostede over 10 $\frac{1}{2}$

Lybsk, og man troede, at Hollænderne havde forarsaget denne Dyrtid ved at opkøbe Kornet til Tyrkerne; dog var ogsaa Veirliget saavel om Foraaret, som om Sommeren i Almindelighed koldt, melancholisk og traurigt.

p. 124 L. 21. Dette Brev er dateret Dronningborg d. 29. Nov. og desuagtet ere Chr. 4des Gavebreve til Soroe Academie paa Maribo- og Borglumsklosters Godser, der begge ere daterede Kiøbenhavn Slot d. 30. Nov. (altsaa Dagen efter), underskrevne af G. Brock, som det hedder, medt Egghandt v: egen Haand (R. R.); saa hurtigt kunde han imidlertid ikke komme fra Dronningborg til Kiøbenhavn, og altsaa maa enten hiint være senere dateret end det er skrevet, eller disse være senere underskrevne end de ere daterede.

p. 125 L. 9. Hovedstedet der beviser dette er imidlertid S. Grubbes Antegnelse om Fru Mette Ulfs-tands (hans tilkommende Hustrues Moders) Begravelse i Vore Kirke i Skaane d. 16. Mai 1602: Funus deducebant 36 Nobiles & 38 nobiles matronæ & virgines. Et hæ exequiæ erant postrema, quæ celebratæ sunt veteri patriæ more, ut corpora defunctorum nobilium starent inhumata per 6 septimanas; jam tantum per duas. (R. R.)

p. 126 L. 26. Landsdommeren bør hedde Landsdommerne, da der vare 2 i Norre-Jylland. (R. R.)

p. 127 L. 12. S. Grubbe har ved Dec. 1625: Obiit hoc mense Eschildus Broch, postremus ex ista familia. Cum Anno hoc clausit etiam familiam suam Brochianam. (R. R.)

p. 128 L. 12. G. Brock opnaede vel ikke egentlig hvad man i Almindelighed kalder en høi Alder; thi han †, som sagt, i sit 65 Aar; men han havde

derhos det Held, ved sin Død at undgaae den for Danmark og især for Jylland saa høist ulykkelige Periode, da Landet efter Chr. 4des uheldige Feldtog i Tydskland 1626, i Oct. næste Aar (ell. 1627) blev oversvømmet af de keiserlige Tropper (ved hvilken Leilighed endog saa Randers siges at være indtaget), ligesom disse uvelkomne Gæster ogsaa derpaa toge fast Standquarteer i Holsteen og Jylland lige til Micheldag 1629. Det maatte vistnok i hine Dage have været sorgeligt at være Rigsraad i Danmark og end sorgeligere at være Godsbesidder og Lænsmand i Jylland; thi hvorledes det den Tid gik til i Randers og sammes nærmeste Omegn, kan man nogenlunde slutte sig til af Versaæns Skildring af den Skiebne, der i samme Periode blev Veile og dens Omegn til Deel (see Hist. T. Skr. 2, 1, p. 178—88).

p. 132 L. 12. I Acta Consistorii for 21. Nov. 1632 findes følgende anført: „Magn. Rector læste et Brev, Sal. Hr. Jorgen Skeels Frue (Zytte Brock) havde skrevet Dr. Brochmanno til anlangende hendes Sal. Husbonds Eiigprædiken, som hun vilde have trykt her i Byen, hvorudi hun er begierindis, at enhver af Professoribus vilde giøre et Carmen dertil;“ hvorhos det hedder, at Professorens vilde tage det udi Betænkende; men som man seer af Eiigprædiken have dog alle Professorerne, paa et Par nær, efterkommet hendes Begiering. (S. N.)

p. 132 L. 21. Birgitte Brock døde paa Wemmetoft (see Rothens Gft.); hende og hendes Mand Tyge Brahes Portraiter, malede 1615 vare i Klevenfelds Samling i Folge Museum Klevenf. p. 266 (S. N.), hvorhos Aarstallet især er mærkeligt, da det var 3

Nar før de bleve gifte, skiondt de vel, i Folge Liigprædiken hos Rothe, allerede 1613 bleve forlovede; en Efterretning jeg dog i det foregaaende (see Till. til p. 106) har betvilet, fordi dette Forlovelsemaal aldeles ikke i Alm. af 1613 omtales.

p. 134 L. 23. Med mindre Tyge Brock Daac hos Elisabeth Bryske skulde være en Feilskrift for T. Brahe Daac efter Morfaderen. (K. R.)

p. 135 L. 11. Tostrup kom efter Tonne Brahes Død til Farbroderen, Knud Brahe; først efter dennes Onkes, Margrethe Langes, Død 1622, er den vel kommen til Tyge Brahe. Steen Brahe arvede derimod Hvedholm i Fyen efter Tonne Brahe, og Axel Brahe har maaffee arvet Gundestrup. (K. R.)

p. 135 L. 18. Tyge Brahe fik ikke først Bedste ved sin Moders Død, men var allerede i Besiddelse deraf 1631. (K. R.)

p. 137 L. 1. Knud Urne, læses Knud Ulfeld. (K. R.)

p. 139 L. 35. Albert Skeel til Jungergaards Søster, Dorthé Skeel, kan det ikke være, da hun i det seneste maa være født 1555, saasom deres Fader, Rentemester Herman Skeel, allerede døde i dette Nar d. 21. Dec. Derimod kunde det snarere være Sophie Brahe, som var født d. 16. Aug. 1588 og netop i det Nar, der omtales paa Skilderiet, nemlig 1605 d. 8. Sept., 17 Nar gammel, blev gift med Jørgen Lunge til Odden (senere Ridder og Rigmarsk), og det saa meget snarere som hendes Datterdatter, Birgitte Rosenfrands, var gift med gl. Estrups Gier, Geheimeraad Christen Skeel. Denne Sophie Brahe, som skrev sig til Virkelse, døde forresten 1659 i sit 71de Nar

(K. N.); men skulde det være hende, da kan det paa Skilderiet aftegnede Baaben ikke være Skeelernes, men maa være Brahernes eller maaskee baade hendes sødrene og modrene Baaben, og altsaa saavel Brahernes, som Rosencranzernes, hvorhos tillige den hele Indmuringshistorie i dette Tilfælde maatte være — Fabel.

p. 142 E. 6. Om Valdemar Daaes Guldmagerie see et udsortligt Sagn i Thieles N. F. S. 1, p. 255—56; og om Guldmagerie i Almindelighed see Werlauffs Anteg. til Holb. p. 108—13.

Endelig vil jeg slutte disse Supplementer med en

Forteegnelse

over Af- og Tilgangen i Rigsraadet medens Effe
Brock var Medlem af samme, eller fra
1596 til 1625¹⁾).

Af de 20 Adelsmænd, som i Folge Schlegels Chr. 4de 1, p. 72—73 og Schl. Saml. 2, 2, p. 82 ic., 1586 og 88 vare Medlemmer af Rigsraadet, vare allerede for 1596 de 7 afdøde, nemlig 1589 Anders Bing til Smidstrup, som Elægtens sidste Mand; 1592 Georg Skram til Thiele og Corfitz Wiffert til Næs, o: Lindenberg; 1594 Niels Raas til Torup, Kongl. Cantsler, og Peder Gyldenstiern til Thim, Rigsmarck; 1595 Haack Ulfstand til Hisebjerg, som ogsaa var Rigsmarck, og Christen Skeel til Fusinge; og saaledes vare endnu 1596 kun følgende 13 tilbage:

---

1) Med Bedrøielse af disse Rigsraaders senere Hverfremmelser og Hveraninger, forsaavidt mine Kilders Utilstrækkelighed nemlig ser Dierblittet vilde tillade det.

Fra Fr. Dens Tid:

- Peter Muncé til Østvadgaard, Rigsadmiral, som 1588 blev Regieringsraad, men resignerede som saadan 1593, blev derpaa 1596 Rigsmarst, var Befalingsmand paa Møen 1568—96, paa Frederiksborg og Abrahamstrup 1596 og paa Vestervig Kloster 1597 og 1607, men resignerede som Rigsraad . . . 1609 og † 1623.
- Jørgen Rosenkrantz til Rosenholm, blev 1569 Kongl. Sænkler og 1576 Statsholder i Nørre-Jylland, var fra 1588 til 96 Regieringsraad og 1563—96 Befalingsmand paa Kallø, men † . . 1596.
- Christoph Walchendorf til Ølorup, Rentemester, 1589 Befalingsmand paa Vordingborg, 1588—89 Regieringsraad, resignerer som saadan 1591, men bliver 1596 Rigshofmester, † . . . . . 1601.
- Steen Brahe til Knudsstrup, 1593—96 Regieringsraad, og efter Atl. 2, p. 417 1580 (efter Atl. 6, p. 237 1629), men efter Paludan fra 1589—1620 Amtmand paa Kallundborg; resignerede 1613 og † 1620.
- Manderup Parsberg til Hagisholm, blev 1592 Regieringsraad, var 1597 og 1602 Amtmand i Halsborg, derpaa 1602 saavel paa Haureballegaard eller i Marhuus, som paa Skanderborg, men derpaa, som det synes, atter i Halsborg til

Fra Fr. 2dens Tid:

- 1622; synes at have resigneret som Rigsraad . . . . . 1622, men † først 1626.
- Erik Hardenberg til Mattrup, Befalingsmand paa Hagenskov 1572—1604, † 1604.
- Henrik Velov til Spottrup, Lænsmand paa Goding 1583, paa Hald 1592—96, og paa Kalløe 1597—1606, † 1606.
- Nrel Gyldenstjerne til Lynghyegaard, blev 1588 Stattholder i Norge, men resign. 1601 og † efter 1602, men før 1608.
- Absalon Gise til Kierstrup, † før . . . 1608.
- Jacob Sefeld til Bisborg, Befalingsmand paa Mariager fra 1584 til 97, blev Regjeringsraad 1594 og † . . . . 1599.
- Breide Rangkau til Rangkauholm, Stattholder i Kiøbenhavn, Ridder 1616, Amtmand paa Tranefier 1581—95 og paa Møen 1596—1618, † . . . . 1618.
- Albert Friis til Haraldskier, Lænsmand paa Ribe 1580, paa Vestervig 1590 og atter paa Ribe fra 1597 til 1604, † før . . . . . 1608.
- Arild Svittfeld til Oddersberg, Rigs-Cansler 1585, Befalingsmand paa Verdingberg 1596 og paa Drarholm fra 1597 til sin Død . . . . . 1609.

Fra 1596:

- Christian Friis til Borrebye, fra 1596 Kongl. Kansler og 1589 Befalingsmand paa Antvorskov; † . . . . 1616.

Fra 1596:

- Henrik Rammel til Buserwitz og Bekke-
flov, tydsk Gansler; † før . . . . 1613.
- Jørgen Friis til Krastrup, Landsdommer
i Jylland, Amtmand paa Skivehuus
1596, Sald 1597—1601, Segelstrup
1608—16, og fra 1601 Statholder i
Norge; men resignerer 1608 og † . 1616.
- Præben Gyldenstiern til Rosborg, Amt-
mand paa Nastrup 1585 og paa Bøv-
ling fra 1597; † . . . . . 1616.
- Axel Brahe til Glved, Amtmand paa
Selsøngberg 1596—1601, og paa Dalum
Kloster 1602—16; † . . . . . 1616.
- Henrik Lyffe til Dvergaard, Befalings-
mand paa Vordingborg 1591—92, og
paa Kallø fra 1596; † . . . . . 1611.
- Oluf Rosenpar til Skarvølt, Amtmand
paa Mariager 1602—5 og paa Drar-
holm 1612—20; † . . . . . 1624.
- Eske Brock til Wemmetoft og Estrup,
Amtmand paa Dronningborg 1596—
1625; † . . . . . 1625.
- Christian Holck til Søboe og senere Bø-
strup, Oversecretær, Amtmand paa
Tryggevælde 1596, Sald 1602—10,
og Silkeborg 1612—36; resignerede . 1630
og † 1641.

Fra 1607:

- Steen Maltesen Sehested til Holmegaard,
var 1610 Befalingsmand paa Vester-
vig, da han blev Rigmarsk; † . . 1611.

Fra 1607:

- Jacob Ulfeld til Urop og Ulfeldsholm, fra 1609 Rigs-Sansler, Amtmand paa Hingavil 1602 til 1605, Hagenskov 1605—10, Nyborg 1610—21 og Ringsted 1624; † . . . . . 1630.

Fra 1608:

- Envold Kruse til Hiermislefsgaard, Befalingsmand paa Nastrup 1597 til 1600, Dueholm 1600—1606, Segelstrup 1605 til 1608, i hvilket sidste Aar han blev Statholder i Norge og Amtmand paa Agershuus; † . . . . . 1621.

Fra 1609:

- Mogens Ulfeld til Selsø, som 1609 blev Rigsadmiral, var Amtmand paa Kronborg 1600 sq. og paa Tranefær 1612 sq.; † . . . . . 1616.

Fra 1616:

- Christian Friis til Kragerup, Kongelig Sansler og Ridder 1616; † . . . . . 1639.
- Jorgen Lunge til Odden, blev 1616 Rigs-marssk og Ridder og var Befalingsmand paa Vestervig 1607—10, paa Drum 1610—13, paa Ellensborg og i Bahuus 1616; † . . . . . 1619.
- Albert Steel til Fusinge, blev 1616 Rigsadmiral og Ridder, men resignerede som Rigsadmiral 1623; var Befalingsmand paa Ribe (Schl. 2, p. 213 siger i Colding) 1601—39; † . . . . . 1639.

Fra 1616:

- Jørgen Juul til Vildestrup, Befalingsmand paa Bøvling 1621—27; † . . . . 1627.
- Anders Vilbe til Rosendal, Ridder 1616, Amtmand paa Helsingborg 1611—16, og paa Herridsvad Kloster 1630; † efter . . . . . 1633.
- Holger Rosenfrands til Rosenholm, Befalingsmand paa Roskild 1616, paa Dalum Kloster 1617 og paa S. Hans i Odense 1618 sq.; resignerede . . 1627 og † 1642.
- Andreas Sinklar til Sinklarsholm, Ridder 1616, Befalingsmand paa Gladsax 1616 og paa Bornholm 1622—24; † 1625.

Fra 1619:

- Jens Juul til Kieldgaard, blev 1619 Statsholder i Norge, men var 1632 Befalingsmand paa Bøvling; † . . . . 1634.

Fra 1625:

- Claus Daac til Raffnstrup, blev 1630 Rigsadmiral og 1633 Ridder, var Befalingsmand paa Vestervig Kloster 1620, paa Drarholm 1624 og atter paa Vestervig 1626; † . . . . . 1641.
- (maaskee allerede fra 1624), Mogens Raas til Stovringgaard, Ridder 1633, Lænsmand paa Drum 1614—19, paa Mariager 1619—24, paa Kiøbenhavn 1624, paa Mariager 1625—31, paa Vestervig 1633 og paa Nyborg 1643 og 46; † efter . . . . . 1646.

Fra 1625:

- (maaskee fra 1624) Tage Thott til Næst, Befalingsmand paa Mariager og Drum 1631, paa Malmø 1643, paa Vording- kloster 1655; † . . . . . 1658.
- Christoph Ulfeld til Ewenstrup, Ridder 1633, Befalingsmand paa Tranekjær 1627, og paa Helsingborg 1634—43; † efter . . . . . 1651.
- (maaskee 1624) Christen Thomesen Seh- sted til Stovgaard, 1633 Rigscontsler, 1634 Ridder, 1640 Kongl. Contsler, Befalingsmand paa Segelstrup 1627, paa Kalløe 1629, 34, 37, og paa S. Knuds Kloster 1643, 45, 55¹⁾; men † 1657.
 Endelig nævner Schl. i sine Saml. 2, 2, p. 182 endnu en Rigsraad, som han sætter ovenfor Christen Thomesen Sehsted, nemlig:
- Christoph Urne til Næsmark; han var 1634 Statholder i Norge og blev f. N. Ridder og 1646 Rigscontsler, ligesom han ogsaa 1627 var Befalingsmand paa Nykiøbing eller over Falster, 1643 paa Tranekjær og 1645, 55 og 60 paa Drarholm, og † . . . . . 1663.

---

¹⁾ Rigs-Contsleren var altid forlønnet med St. Hans og den kongl. Contsler med St. Knud i Odense, i Følge Schl. Chr. 4de 1, p. 173.

Rettelser.

Side 4	Lin. 7	havd	evillet	læs:	havde	villet
— 8	— 11	Sigismundis	l.	Sigismundus		
— 10	— 13	Dlands	l.	Dland		
— 11	— 16	ikke	l.	itt		
— 16	— 16	Nloffen	l.	Naffen		
— 42	— 32	Lysten	l.	Lysten til		
— 45	— 7	Peul	l.	Carl		
— 51	— 25	Serrreflev	l.	Serreflev		
— 51	— 31	Villes	l.	Villes		
— 56	— 4	denne	l.	den ene		
— 64	— 19	afvres	l.	anföres		
— 72	— 13	fem	l.	faa		
